

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Yrityssaneerausmenettely - käsittely vaiheittain Espoon käräjäoikeudessa

Tammilehto, Katriina

2012 Hyvinkää

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Hyvinkää

Yrityssaneerausmenettely - käsittely vaiheittain Espoon käräjäoikeudessa

Katriina Tammilehto
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2012

Katriina Tammilehto

Yrityssaneerausmenettely - käsittely vaiheittain Espoon käräjäoikeudessa

Vuosi 2012 Sivumäärä 39

Yrityssaneerausmenettelyllä tarkoitetaan lakisääteistä menettelyä, jonka tarkoituksena on parantaa taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneen yrityksen toimintaedellytyksiä järjestelemällä sen velkoja. Velkojen järjestely tapahtuu laatimalla yritykselle maksuohjelma, jota kaikkien asiaan osallisten tulee noudattaa. Onnistunut saneeraus pelastaa toimintakykyisen yrityksen mahdolliselta konkurssilta. Laki yrityksen saneerauksesta on säädetty Suomessa vuonna 1993.

Suomessa on 14 käräjäoikeutta, jotka käsittelevät yrityssaneerausasioita. Työskentelen Espoon käräjäoikeudessa, joka on yksi yrityssaneerausasioita käsittelevistä käräjäoikeuksista. Espoon käräjäoikeudessa yrityssaneerausasioita käsitellään siviilipuolen insolvenssitiimissä. Yrityssaneerausasioita käsittelee tällä hetkellä viisi työpäriä. Yksi työpäri käsittää käräjätuomarin sekä käräjäsihteerin.

Yrityssaneerausasiat ovat prosessuaalisesti usein monivaiheisia, kiireellisiä ja käsittelyajoiltaan melko pitkiä. Työnkierron johdosta Espoon käräjäoikeudessa syntyi tarve luoda insolvenssitiimissä työskenteleville työpärielle kattava ohjeistus yrityssaneerausasioiden käsittelyyn.

Opinnäytetyöni muodostuu teoreettisesta ja käytännöllisestä osuudesta. Teoreettisessa osuudessa käydään läpi yrityssaneerausmenettelyn eri vaiheet käräjäoikeudessa. Teoreettisessa osuudessa lähteinä on käytetty saneerausmenettelystä kirjoitettua kirjallisuutta, artikkeleita, hallituksen esityksiä sekä lakeja. Käytännöllinen liitteenä oleva osuus muodostuu lähinnä käräjäsihteeereille tarkoitettusta yksityiskohtaisesta ohjeistuksesta. Käytännöllisessä osuudessa lähteinä on käytetty olemassa olevia ohjeistuksia sekä lakia yrityksen saneerauksesta että asetusta yrityksen saneerauksesta.

Opinnäytetyöni muodostaa kattavan ja loogisesti etenevän kokonaisuuden yrityssaneerausasioiden käsittelystä Espoon käräjäoikeudessa. Uskon, että opinnäytetyöni tulee helpottamaan uusien työpärien perehdyttämistä sekä auttaa osaltaan yhtenäistämään eri työpärien työtapa-ja.

Katriina Tammilehto

Restructuring of an enterprise - processing stages at the District Court of Espoo

Year	2012	Pages	39
------	------	-------	----

Restructuring of an enterprise is a proceeding that is regulated by the restructuring of enterprises act. Restructuring of an enterprise is a procedure that is meant to rehabilitate a distressed debtor's viable business, to ensure its continued viability and to achieve debt arrangements. Arrangement of debts is made by creating a restructuring programme that the debtor and the creditors must obey. A successful restructuring of an enterprise can save a company from possible bankruptcy. Restructuring of enterprises Act was enacted in Finland on the year 1993.

Matters relating to restricting proceedings shall be heard by 14 District Courts in Finland. I work at the District Court of Espoo that is one of these District Courts. Matters relating to restricting proceedings are being handled at the civil affairs department by the so called insolvency team. At the moment there are five District Court judges and their secretaries working in this insolvency team.

Matters relating to restricting proceedings are multi-staged and can be quite complex. These matters must be treated as urgent and they often have long processing times. Because of the natural changes in the work cycle we had a situation at the District Court of Espoo where we had to create instructions for the judges and secretaries that would cover the whole process of the restructuring of an enterprise.

My thesis consists of two parts. These parts are the theoretical part and the practical part that is an appendix. In the theoretical part of the thesis the whole process of a restructuring of an enterprise is explained stage by stage from the perspective of the District Court of Espoo. Theoretical part consists of literature, articles and laws been used as sources. The practical part consists of the detailed and specific instructions made mostly for the secretaries working in the insolvency team. Laws and existing instructions have been used as sources on the practical part of the thesis.

My thesis forms a comprehensive and a logical ensemble about the processing of enterprise restructuring at the District Court of Espoo. My firm belief is that the thesis will help the orientation of new judges and secretaries. I also believe that the thesis will help unify the ways of working at the insolvency team.

Keywords: restructuring of an enterprise, the District Court of Espoo, administrator, restructuring programme

Sisällys

1	Johdanto ja työn tavoitteet.....	8
2	Yrityssaneeraus.....	9
2.1	Laki yrityksen saneerauksesta Suomessa.....	10
2.2	Hakija yrityssaneerausmenettelyssä.....	11
3	Yrityssaneerauksen käsittely käräjäoikeudessa.....	11
3.1	Hakemus toimitetaan käräjäoikeudelle.....	12
3.2	Saneeraushakemuksen sisältö ja hakemuksen täydennyttäminen.....	12
3.3	Välitila ennen saneerausmenettelyn aloittamista ja aloittamisharkinta.....	14
3.4	Väliaikaiset kiellot välitilan aikana.....	15
3.5	Velkojien lausumat.....	15
3.6	Aloittamisharkinta.....	16
3.7	Saneerausmenettelyn esteet.....	17
4	Saneerausmenettelyn toimijat ja organisaatio.....	18
4.1	Saneerausvelat.....	18
4.2	Käräjäoikeuden tehtävät saneerausmenettelyn alkaessa.....	19
4.2.1	Selvitys velallisen taloudellisesta tilasta.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
4.3	Merkinnät ja ilmoitukset.....	19
4.4	Saneerausmenettelyn organisaatio.....	20
4.4.1	Selvittäjä.....	20
4.4.2	Velkojatoimikunta.....	21
4.4.3	Saneerausvelallinen.....	22
5	Saneerausohjelmaehdotus.....	22
5.1	Saneerausohjelman sisältö.....	23
5.1.1	Selvitysosa.....	23
5.1.2	Toimenpideoisa.....	24
5.2	Saneerausohjelmaehdotuksen toimittaminen käräjäoikeudelle.....	25
5.3	Ohjelmaehdotuksen käsittely ja käräjäoikeuden toimet.....	25
5.3.1	Aloittamispäätöksen määräpäivät, väitteiden käsittely ja väiteluettelo.....	26
5.4	Lopullisen ohjelmaehdotuksen käsittely ja äänestysmenettely.....	26
6	Saneerausohjelman vahvistaminen ja vahvistamisen eri vaihtoehdot.....	27
6.1	Saneerausohjelman vahvistamatta jättäminen tai vahvistaminen.....	29
6.2	Saneerausmenettelyn lakkaaminen.....	29
6.3	Saneerausohjelman vahvistaminen ja saneerauksen toteuttaminen.....	30
6.4	Selvittäjän palkkio ja kustannusten korvaaminen.....	30
6.5	Saneerauksen toteuttaminen ja valvonta.....	30
6.6	Ohjelman muuttaminen vahvistamisen jälkeen.....	31

6.7	Vahvistetun saneerausohjelman raukeaminen ja raukeamisen seuraukset	31
6.8	Saneerausvelallisen jälkikonkurssi ja lisäsuorituksen vaatiminen	32
7	Yrityssaneerausasioiden käsittely ja yrityssaneerausasioiden määrät Suomessa	32
7.1	Yrityssaneeraukset Espoon käräjäoikeudessa vuosina 2010 ja 2011	33
7.1.1	Käsittelyajat Espoon käräjäoikeudessa	33
7.1.2	Yrityssaneerausasioiden käsittelijät Espoon KÄO välillä 2010 -2012	34
8	Opinnäytetyöprosessista	34
	Liitteet	39

Laki- ja lyhenneluettelo

HE	Hallituksen esitys
KL	Konkurssilaki 20.2.2004/120
KPL	Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336
KRL	Kaupparekisterilaki 2.2.1979/129
KÄO	Käräjäoikeus
LaV	Lakivaliokunta
OK	Oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4
RL	Rikoslaki 19.12.1889/39
YSA	Asetus yrityksen saneerauksesta 25.1.1993/55
YSL	Laki yrityksen saneerauksesta 25.1.1993/47

1 Johdanto ja työn tavoitteet

Suoritin oikeustradenomin opintoihini sisältyvän kolme kuukautta kestävä harjoittelun Espoon käräjäoikeudessa 1.2.2010 alkaen. Harjoittelun aikana perehdyin sekä riita- että rikos-osaston tehtäviin. Harjoitteluni loppuvaiheessa siirryin käräjäsihteerin tehtäviin siviiliosastolle, jossa aloitin työskentelyn insolvenssiasioita käsittelevässä tiimissä. Insolvenssiasioilla tarkoitetaan konkurssi-, velkajärjestely-, ulosotto- ja saneerausasioita. Edellä kerrottujen lisäksi insolvenssitiimissä käsitellään laajoja riita-asioita, lähestymiskieltohakemuksia sekä turvaamistoimihakemuksia. Insolvenssiasioissa sihteerin merkitys on suuri. Sihteerin on kyettävä olemaan työssään oma-aloitteinen, tehokas ja ennen kaikkea tarkka ja huolellinen.

Yrityssaneerausasiat on koettu Espoon käräjäoikeudessa haastavaksi asiaryhmäksi. Tämä johtuu osaltaan käräjäoikeusmenettelyn pitkäkestoisuudesta, monivaiheisuudesta sekä mittavasta määrästä erilaisia rekisterimerkintöjä. Tiimissä olevien sihteerien tieto pohjautuu vuosien kokemukseen ja työparien välisiin työtapoihin. Erilaisia hiljaiseen tietoon pohjautuvia käytäntöjä ja toimintatapoja oli paljon. Tilanne vaikeutti uusien sihteerien perehdyttämistä ja hankaloitti muista tuomioistuimista siirtyneiden tuomareiden työtä. Huomattiin, että päivitettyjä, yksityiskohtaisia ja ajan tasalla olevia ohjeita yrityssaneerausasioiden osalta ei ollut saatavilla. Uusien työparien siirryttyä insolvenssitiimiin, syntyi konkreettinen tarve luoda kattavat ohjeet yrityssaneerausasioiden käsittelyyn. Sovin työparini käräjätuomari Mirja-Leena Nurmen ja lähiesimieheni Helka Ylisen kanssa, että opinnäytetyöni tulee käsittämään ajantasaiset yrityssaneerausasioiden käsittelyohjeet insolvenssitiimissä työskenteleville työpareille sekä muulle kansliahenkilökunnalle.

Opinnäytetyöni koostuu kahdesta osasta, teoreettisesta ja käytännöllisestä, ohjeet sisältävästä osasta. Nämä osiot täydentävät toisiaan, mutta toimivat tarvittaessa myös erillään. Opinnäytetyön tarkoituksena on auttaa käräjäsihteereitä hahmottamaan yrityssaneerausasioiden käsittelyprosessi kokonaisuutena. Käsittelyprosessista pyritään luomaan yhtenäinen kuva, jonka yksittäisten vaiheiden toteuttamisessa ohjeet ovat tukena. Opinnäytetyön tavoitteena on myös Espoon käräjäoikeuden asiakaspalvelun parantaminen, sekä kirjaamon että käräjäsihteerien osalta.

Opinnäytetyöni teoreettisessa osiossa tarkastelen yrityssaneerausmenettelyn historiaa sekä menettelyn eri vaiheita käräjäoikeudessa. Työni teoreettisen osuuden on tarkoituksena toimia johdatuksena työn käytännölliseen osioon, eli työpareille tarkoitettuihin ohjeisiin. Teoreettisella osuudella on myös pedagogisia tavoitteita, sillä sen on ajateltu auttavan uutta henkilöstöä heidän perehtyessään asiaryhmään. Teoreettinen osuus on työnantajani kehotuksesta kirjoitettu todella yksityiskohtaisesti sisältäen suoria lainauksia yrityssaneerauslaista. Edellä mainitusta syystä johtuen, en kokenut tarkoituksenmukaiseksi täydentää teoreettista osiota

tämän enempää omalla pohdinnallani ja analyysillä. Teoreettisessa osassa lähteinä on käytetty insolvenssioikeudellista oikeuskirjallisuutta ja artikkeleita sekä lakeja. Edellä mainittujen lisäksi ohjeistuksen runkona on käytetty jo olemassa olevia ohjeistuksia, kuten Helsingin käräjäoikeuden käyttöön suunnattuja käräjätuomari Jussi Heiskasen vuonna 2007 kirjoittamia, osin vanhentuneita, saneerausohjeita. Tilastollisia tietoja saan käyttööni Espoon käräjäoikeudesta sekä muiden käräjäoikeuksien laatimista ohjeistuksista.

Opinnäytetyöni käytännöllinen osio on Espoon käräjäoikeuden insolvenssitiimissä työskenteleville työpareille sekä kirjaamolle laadittu ohjeistus. Käytännöllisen osion tavoitteena on tuottaa insolvenssiasioita hoitaville sihteereille yksityiskohtainen ohjeistus yrityssaneerausasioiden käytännön työvaiheisiin. Ohjeet on laadittu tiiviissä yhteistyössä konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden vastuutuomarin, käräjätuomari Mirja-Leena Nurmen kanssa ja laamannin Olli Saunanojan suostumuksella. Työnantajani tuki mahdollisti sen, että pystyimme käräjätuomari Nurmen kanssa työstämään ohjeita myös työajalla.

Loppuvuodesta 2011 saatavilla olevien ohjeistusten puuttumisen huomattiin olevan valtakunnallinen ongelma. Kattavia, yksityiskohtaisia ja ajantasaisia ohjeita yrityssaneerausasioiden käsittelyyn ei ollut saatavilla. Oikeusministeriön koulutusyksikkö otti yhteyttä käräjätuomari Nurmeen pyytääkseen häntä kouluttajaksi Oikeusministeriön huhtikuussa 2012 järjestämään koulutukseen, joka oli suunnattu insolvenssiasioita käsitteleville käräjäsihteereille. Työnantajani suostumuksella osallistuin käräjätuomari Nurmen kanssa koulutuspäiville kouluttajana. Yrityssaneerausta koskevan esityksen runko pohjautui opinnäytetyöni käytännölliseen osaan.

2 Yrityssaneeraus

Yrityssaneeraus on lakisääteinen järjestely, jonka tarkoituksena on parantaa taloudellisiin vaikeuksiin joutuneen, mutta elinkelpoisen yrityksen toimintaedellytyksiä. Tämä tapahtuu vahvistamalla yritykselle räätälöity saneerausohjelma, jota kaikkien osapuolten on noudatettava. Maksukyvyttömyys on voitava saneerausohjelman avulla poistaa tai sen uusiutuminen torjua muutoin kuin lyhytaikaisesti. Lähtökohtaisesti on siis kysymys taloudellisissa vaikeuksissa olevan jatkamiskelpoisen yritystoiminnan tervehdyttämisestä. (Koulu 2007, 1.) Saneerausmenettely ei kuitenkaan ole tarkoitettu pelkästään yrityksen velkojen järjestelyä varten, vaan se tähtää yrityksen tervehdyttämiseen kaikilta osin (Koskelo 1994, 13).

Onnistuneella saneerausohjelmalla vältetään yrityksen ajautuminen konkurssiin. Mikäli yritystoiminnan jatkamiselle ei ole taloudellisia eikä muitakaan edellytyksiä olemassa, saneerausmenettely ei tule kysymykseen. (Koulu 2007, 1.) Yrityssaneerausmenettelyyn hakeutuvalle yritykselle on ominaista, ettei yrityksellä ole tarpeeksi rahaa laskujen maksuun. Yrityksen on vaikeaa saada lainoja, yrityksen velkojat vaativat jo olemassa oleville lainoille lisää vakuuk-

sia, ja maksamattomien laskujen takia tavarantoimittajat eivät toimita tilauksia. (Suomen Asianajajaliitto. 2011.)

Yrityssaneerausmenettely vaatii yritykseltä taloudellisia resursseja. Pahimmillaan lakisääteinen saneerausmenettely uhraa yrityksen viimeiset varat toivottomiin tervehdyttämisyrityksiin ja pelkästään viivyttää väistämätöntä konkurssia. (Koulu 2005, 5.) Vaikuttaa siltä, että valtaosa saneeraushakemuksista mitä luultavimmin tehdäänkin haetun tai uhkaavan konkurssin välttämiseksi (Koulu 2007, 17). Parhaimmillaan onnistunut saneerausmenettely kuitenkin pelastaa kannattavan yrityksen tuhoisalta konkurssilta (Koulu 2007, 5).

2.1 Laki yrityksen saneerauksesta Suomessa

Suomessa yrityssaneeraus perustuu vuonna 1993 säädettyyn lakiin (laki yrityksen saneerauksesta 47/1993), joka oli säätämisaikanaan eräitä Euroopan moderneimpia ja samalla radikaaleimpia lakeja (Koulu 2007, 9). Tekstissä käytetään yrityksen saneerauksesta annetusta laista lyhennettä YSL. Edellä kerrottu laki korvasi yritysten osalta 1930-luvulta lähtien voimassa olleen akordilainsäädännön ja on tuonut avun monelle taloudellisissa vaikeuksissa olevalle yritykselle (Koskelo 1994, 9).

Lain säätämiseen vaikutti ratkaisevasti vuosien 1990 - 1993 aikana koettu lama. Hallitsematon luotonanto, valuuttapoliittiset virheet ja Venäjän kaupan romahdus aiheuttivat Suomen taloudelle ennen näkemättömän kriisin. Tämän johdosta konkurssien määrä kasvoi, ja jopa vakavaraisimmatkin yritykset joutuivat likviditeettivaikeuksiin. Laki säädettiin estämään niin kutsuttuja turhia konkurssseja ja rauhoittamaan sen hetkistä tilannetta. (Koulu 2007, 9.)

Lakia valmisteltiin ja säädettiin todella nopealla aikataululla. Valmistelu tapahtui virkatyönä eikä siihen sisältynyt asiantuntijoiden tai intressiryhmien kuulemista. Edellä mainitun johdosta laki sisälsi useita puutteellisuksia. Tämän vuoksi vuonna 1998 yrityssaneerauslakiin tehtiin tarkistuksia ja teknisiä pikkutarkennuksia. (Koulu 2007, 10.)

Vuonna 2007 lakiin tehtiin poikkeuksellisen laaja uudistus (247/2007) ja alkuperäiseen järjestelmään tuli mittavia muutoksia. Uudet säännökset tulivat voimaan 1. kesäkuuta 2007. (Koulu 2007, 12.) Vuoden 2007 uudistusta varten oikeusministeriö pyysi ensimmäistä kertaa insolvenssilainsäädännön historiassa eri tahoilta kommentteja yrityssaneerauslaissa havaituista epäkohdista ja suuntaviivoista säädettävälle laille. Nämä yhdensuuntaiset kommentit koottiin yhteen ja julkaistiin vuonna 2004 otsikolla ”Yrityksen saneerauksesta annetun lain toimivuus ja epäkohdat”. Hallituksen esitys vuoden 2007 uudistuksesta (HE 152/2006) perustuu paljolti näihin kommentteihin. Hallituksen esitys sisältää laajan ja korkeatasoisen analyysin laista ja

sen vaikutuksista 15 vuoden ajalta. Lakivaliokunta antoi lisäksi esityksestä poikkeuksellisen laajan lausunnon (LaVM 22/2006 vp). (Koulu 2007, 12.)

Vuonna 2007 tehdyllä uudistuksella haluttiin etenkin parantaa yrityssaneeraushakemusten tasoa, jotta saneerausmenettelystä päättäminen olisi varmemmalla pohjalla. Velalliselta vaaditaan uudistuksen jälkeen saneerauksen valmistelua. Uudistuksella pyritään myös siihen, että yritykset hakeutuisivat saneeraukseen nykyistä aikaisemmassa vaiheessa, jolloin niiden ongelmat olisivat vielä korjattavissa. Yksi uudistuksen tavoitteista on siirtyä saneerausohjelman toteutumiskelpoisuuden kriittisempään arviointiin eli alkuperäisen lain optimismista käytännön realismiin. (Koulu 2007, 11.)

2.2 Hakija yrityssaneerausmenettelyssä

Yrityssaneeraus on yleinen insolvenssimenettely, johon voivat turvautua kaikki yritystoimintaa harjoittavat talousyksiköt huolimatta niiden koosta tai toiminnasta (Koulu 2007, 35). Eräät liiketoimintaa harjoittavat yhtiötyypit on rajattu lain ulkopuolelle. Saneerausmenettelyn kohteena ei voi olla luottolaitos eikä vakuutus- tai eläkelaitos (YSL 2.2 §). Selvitystilassa oleva yhtiö tai osuuskunta ei myöskään voi olla saneerausmenettelyn kohteena (Koulu 2007, 36).

Saneerausta voi hakea aina, kunnes yritys on asetettu konkurssiin. Konkurssihakemus ei siten ole este saneeraukselle ja konkurssihakemuksen käsittely keskeytyy siksi ajaksi, kun saneeraushakemusta käsitellään.

3 Yrityssaneerauksen käsittely käräjäoikeudessa

Yrityssaneerlauslain mukainen saneerausmenettely on prosessioikeuden järjestelmässä hakemuslainkäyttöä. Saneerausmenettely muodostaa yhden moniasianosaisen hakemusasian eli saneerausasian. (Koulu 2007, 21.)

Saneerausmenettelyssä päätösvalta jakaantuu kolmelle taholle. Nämä tahot ovat selvittäjä, velkojien enemmistö ja tuomioistuin. Selvittäjällä on asiassa suuri merkitys ja saneeraukset ovatkin muodostuneet huomattavan selvittäjäkeskeisiksi. Selvittäjä toimii tiedonvälittäjänä velkojien, velallisen ja tuomioistuimen välillä. (Koulu 2007, 300.)

Tuomioistuimen rooli saneerausasioissa on samanlainen kuin niin kutsutuissa dispositiivisissa asioissa. Tämä tarkoittaa sitä, että tuomioistuin ei aktiivisesti tai oma-aloitteisesti ohjaa saneerausprosessia, vaan menettelyn kulku määräytyy asianosaisten toimien perusteella. Käytännössä tämä ilmenee siten, että tuomioistuin joutuu ratkaisemaan sellaiset kysymykset, jotka osoittautuvat asianosaisten kesken riitaisiksi. Tuomioistuin perustaa ratkaisunsa asianosaisten vaatimuksiin ja siihen, mitä asianosaiset ovat esittäneet vaatimustensa tueksi. (Koskelo 1994, 29.)

Saneerausasia on tuomioistuimessa vireillä keskimäärin hieman alle vuoden. Vaikka yrityssaneeraushakemus on otettava pääsääntöisesti heti käsiteltäväksi, on saneeraushakemusten käsittely tuomioistuimessa kuitenkin usein pitkä ja melko hidas prosessi. Vuoden 2007 uudistuksessa viittaussäännökseen lisättiin vaatimus siitä, että saneerausta koskeva asia on käsiteltävä tuomioistuimessa asian edellyttämällä joutuisuudella (YSL 68.2 §). Hakemuksen ratkaiseminen eli päätöksen tekeminen saneerausmenettelyn aloittamisesta vie tavallisesti 61 päivää. Usein hakemukset ovat kuitenkin käräjäoikeuteen saapuessaan puutteellisia ja käräjäoikeus joutuu täydennyttämään niitä. (Koulu 2007, 21 ja 33.)

3.1 Hakemus toimitetaan käräjäoikeudelle

Yrityssaneerauksen käsittely jakaantuu useisiin erillisiin käsittelyvaiheisiin (Koulu 2007, 21). Ensimmäinen vaiheista on hakemuksen toimittaminen käräjäoikeudelle. Suomen oikeus ei tunne viranomaisen aloitteesta alkavaa saneerausta, vaan saneerausmenettely on hakijalähtöinen. (Koulu 2007, 43.) Hakemuksen saneerausmenettelyn aloittamiseksi voi tehdä velallinen, velkoja tai useampi velkoja yhdessä (YSL 5 §). Parhaat menestymisen mahdollisuudet hakemuksella on, kun velallinen saa ne velkojat, jotka edustavat vähintään viidennestä veloista, puoltamaan hakemusta. Käytännössä saneerausmenettelyä hakee kuitenkin lähes poikkeuksetta itse saneerausvelallinen. Velkojan yksipuoliset ja itsenäiset hakemukset ovat jääneet tilastoharvinaisuuksiksi. Tämä selittyy sillä, että velkojalle on helpompaa ja halvempaa hakea velallista konkurssiin. (Koulu 2007, 44.)

Hakemus tulee sinä päivänä vireille, kun se toimitetaan tuomioistuimeen. Vaikka saneerausasia tulee vireille hakemuksella, saneeraushakemuksen jättäminen ei automaattisesti johda saneerausmenettelyn käynnistämiseen. Päätös siitä, että tällainen menettely aloitetaan, tehdään aina erikseen. (Koulu 2007, 73.)

3.2 Saneeraushakemuksen sisältö ja hakemuksen täydennyttäminen

Saneeraushakemuksen tulee olla kirjallinen ja se voidaan toimittaa tuomioistuimeen myös sähköisesti tai telefaksia käyttäen (Heiskanen 2010, 15). Saneeraushakemus on vapaamuotoinen, mutta kirjallisen muodon vaatimuksen tulee täytyä. Vakiintuneiden prosessiperiaatteiden mukaisesti hakemuksessa on kuitenkin oltava vaatimus saneerausmenettelyn aloittamisesta. (Koulu 2007, 46.) Saneeraushakemuksen sisällöstä säädetään asetuksessa yrityksen saneerauksesta (25.1.1993/55). Hakemuksen sisältö vaihtelee sen mukaan, mikä taho on hakemuksen laatinut.

Mikäli kyseessä on velallisen hakemus saneerausmenettelyn aloittamiseksi, tulee hakemukseen yrityssaneerauksesta annetun asetuksen 1 §:n mukaan liittää seuraavat asiakirjat:

- ”1) kaupparekisterin ote tai, jos kysymyksessä on velallinen, jota ei ole merkittävä kaupparekisteriin, ote yritys- ja yhteisötunnusrekisteristä;
- 2) jäljennös yhtiöjärjestyksestä tai yhtiösopimuksesta sekä, jos velallisen toiminta edellyttää viranomaisen myöntämää toimilupaa, selvitys asianomaisen luvan olemassaolosta;
- 3) velallisen ollessa yhteisö selvitys sen omistussuhteista;
- 4) jäljennös tilinpäätösasiakirjoista kahdelta viimeisimmältä tilikaudelta sekä, jos viimeisimmän tilikauden päättymisestä on kulunut yli neljä kuukautta, välitilinpäätöksestä, joka ei saa olla kolmea kuukautta vanhempi;
- 5) selvitys, josta ilmenee toiminnan tosiasiallinen ala sekä toimipaikkojen määrä, sijainti ja niissä olevien työntekijöiden määrä samoin kuin velallisen liikevaihto, varojen arvo sekä velkojen määrä kokonaisuudessaan ja vakuuksien mukaan eriteltynä;
- 6) velkojaluettelo, johon on merkitty ainakin ne velkojat, joiden saatava ylittää 1 000 euroa ja kunkin velkojan nimi ja osoite, saatavan määrä ja siitä mahdollisesti annettu vakuus sekä takaajien ja vakuuden asettajien nimet ja osoitteet;
- 7) luettelo merkittävistä varoista;
- 8) Keskuskauppakamarin hyväksymän tilintarkastajan tai, jos velallisella lain mukaan ei tarvitse olla tällaista tilintarkastajaa, kauppakamarin hyväksymän tilintarkastajan 1 a §:ssä tarkoitettu selvitys;
- 9) ilmoitus siitä, onko velallista koskeva konkurssihakemus vireillä muussa tuomioistuimessa;
- 10) muu tarpeellinen selvitys.

Mikäli velallinen on maatalous- tai porotalouden tai kalastuksen harjoittaja:

- 1) hakemukseen on, jollei velallinen ole toiminnastaan kirjanpitovelvollinen kirjanpitolain (1336/1997) mukaan, 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitetun selvityksen sijasta liitettävä selvitys viimeksi toimitetusta verotuksesta sekä viimeisestä veroilmoituksesta liitteineen;
- 2) hakemukseen liitettävän 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetun selvityksen voi antaa maaseutukeskuksen talousneuvontaan perehtynyt suunnittelija, paitsi milloin kysymyksessä on yhteisö, jossa lain mukaan on oltava tilintarkastaja.”

Mikäli kyseessä on velkojan tai todennäköisen velkojan hakemus saneerausmenettelyn aloittamiseksi, tulee hakemukseen yrityssaneerauksesta annetun asetuksen 2 §:n mukaan liittää:

- ”1) velallista koskeva kaupparekisterin ote;
- 2) velallisen ollessa yhteisö, joka on velvollinen toimittamaan tilinpäätöstiedot patentti- ja rekisterihallitukselle, jäljennös viimeisistä velkojan saatavilla olevista tilinpäätösasiakirjoista;

- 3) selvitys 1 §:n ensimmäisen momentin kohdissa 3 ja 5 tarkoitetuista seikoista, mikäli ne ovat hakijan tiedossa;
- 4) selvitys velkojan saatavasta ja hakijan suhteesta velalliseen; ja
- 5) selvitys hakemuksen perusteista.”

Mikäli saneerausmenettelyhakemus on velallisen ja velkojien yhteinen tai velkojien puoltama hakemus, eli niin kutsuttu puoltohakemus, tulee hakemukseen liittää asetuksen 3 §:n mukaan:

- ”1) 1 §:ssä tarkoitettu selvitys velallisesta, lukuun ottamatta tilintarkastajan antamaa selvitystä;
- 2) selvitys hakijoina olevien velkojien saatavista ja velkojien suhteesta velalliseen” (YSA 3 §).

Mikäli yrityssaneeraushakemus on puutteellinen, kehottaa tuomioistuin hakijaa Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 5 §:n nojalla korjaamaan puutteet, mikäli korjaaminen on oikeudenkäynnin jatkamista tai lausuman antamista varten välttämätöntä. Hakemus on jätettävä tutkimatta, mikäli hakija ei noudata täydennyskehotusta ja hakemus on niin puutteellinen, ettei se kelpaa oikeudenkäynnin perustaksi (Heiskanen 2010, 18.)

3.3 Välitila ennen saneerausmenettelyn aloittamista ja aloittamisharkinta

Hakemuksen vireille tulon ja saneerausmenettelyn aloittamispäätöksen välistä aikaa kutsutaan välitilaksi. Tämä aika on velallisyriityksen kannalta usein hankalaa, sillä tähän välitilaan liittyvä epävarmuus on omiaan vaikeuttamaan yrityksen toimintaa.

YSL 3.1 §:n 5 kohdan mukaan saneerausvelalla tarkoitetaan kaikkia velallisen velkoja, jotka ovat syntyneet ennen hakemuksen vireille tuloa. Hakemuksen vireille tulo ei vielä rajoita velkojien oikeuksia eikä saa aikaan erityissuojaa uusille sitoumuksille. (Koskelo 1994, 86.) Saneerausvelkoja koskevat maksu- ja perintärajoitukset (YSL 17, 19 ja 21 §) tulevat voimaan vasta saneerausmenettelyn alkaessa, jollei tuomioistuin sitä ennen ole hakijan tai velallisen vaatimuksesta määrännyt väliaikaisia kieltoja (YSL 22 §). Vireillä olevan saneeraushakemuksen ja siihen annettavan ratkaisun välisenä välitilan aikana velallinen voi maksaa saneerausvelkojaan. Hakemuksen vireille tulon jälkeen syntyvät niin kutsutut uudet velat on maksettava sitä mukaan, kuin ne erääntyvät ja eikä niitä järjestellä saneerausohjelmassa. (Konkurssiasiamies 2008.)

Velallisyriityksen kannalta on tärkeää, että välitila jäisi ajallisesti mahdollisimman lyhyeksi, ja tähän velallinen voi vaikuttaa esimerkiksi siten, että tuomioistuimelle toimitettu hakemus olisi lähtöasetelmiltaan mahdollisimman hyvä eikä sitä tarvitsisi täydennyttää. (Koskelo 1994, 88.)

3.4 Väliaikaiset kiellot välitilan aikana

Edellä kerrotun välitilan aikana velkojat usein vielä kiihdyttävät perintätoimiaan, joten edellytykset saneeraukselle saattavat jopa kokonaan kadota välitilan aikana. Velallisyritys voi pyytää tuomioistuinta määräämään YSL 19, 21 ja 22 §:n mukaisen väliaikaisen kiellon. Kiellot voidaan määrätä väliaikaisina ennen menettelyn aloittamista, jolloin yritys saa rauhoitusajan eli tilaisuuden suunnitella tervehdyttämistoimia. (Koulu 2007, 24.)

Saneerauskäytännössä väliaikaiset kiellot ovat usein tavallisia ja väliaikaista maksu- ja perintäkieltoa pidetään välttämättömänä onnistuvalle saneeraukselle (Koulu 2007, 55). Väliaikaisen kiellon avulla voidaan välttää ongelmia, joita muuten saattaa aiheutua velallisen omasta menettelystä suhteessa velkojiin taikka velkojien toimenpiteistä välitilan aikana (Koskelo 1994, 88).

Tuomioistuimen tulee harkita, onko väliaikaiselle kiellolle todellista tarvetta. Tarve riippuu esimerkiksi siitä, minkälaisia konkreettisia mahdollisuuksia yrityksen velkojilla on ryhtyä välitilan aikana sellaisiin perintätoimiin, joilla olisi kielteisiä vaikutuksia saneerausmenettelyyn. Kieltojen tarpeellisuuteen vaikuttaa myös se, että kuinka pitkäksi välitilan kesto arvioidaan. Kieltoja harkittaessa tulee myös antaa merkitystä sille, kuinka todennäköisesti saneerausmenettely tullaan aloittamaan. (Koskelo 1994, 91.) Käräjäoikeus julkaisee väliaikaisista perintä- ja maksukielloista kuulutuksen Virallisessa lehdessä sekä ilmoittaa kielloista hakijan kotipaikan ulosottovirastolle.

Maksu- ja perintäkielto on voimassa siihen saakka, kunnes saneerausmenettely aloitetaan ja saneerausvelkoja koskevat lakiin perustuvat perintä-, maksu- ja täytäntöönpanokiellot tulevat voimaan. Mikäli saneeraushakemus hylätään, raukeavat väliaikaisena määrätty kiellot. (Koulu 2007, 55.) Sellaisia tilanteita, joissa väliaikaiset kiellot määrätään ja saneerausmenettelyhakemus tuleekin hylätyksi, pitää tuomioistuinten pyrkiä välttämään. (Koskelo 1994, 91.) Mikäli väliaikainen kielto lakkaa muuten kuin saneerausmenettelyn alkamisen vuoksi, on tästä julkaistava virallisessa lehdessä kuulutus, josta ilmenee velallista ja asiaa koskevien tietojen lisäksi kiellon lakkaamisen peruste ja ajankohta. (YSA 9 §.)

3.5 Velkojien lausumat

Saneeraushakemuksen ja sen liitteiden saavuttua, tuomioistuimen on annettava velallisen toimittama saneerausmenettelyhakemus tiedoksi saatavien suuruuden perusteella merkittävinä pidettäville velkojille sekä niille velkojille, joita käräjäoikeus katsoo tarpeelliseksi kuulla hakemuksen johdosta. Edellä mainituille velkojille varataan tilaisuus antaa kirjallinen lausu-

ma hakemuksesta määräpäivään mennessä. (Heiskanen 2010, 19.) Tuomioistuin voi hylätä saneerausmenettelyhakemuksen varaamatta muille asiaan osallisille tilaisuutta tulla kuulluksi, mikäli hakemus on selvästi perusteeton (Heiskanen 2010, 26).

Asian tässä vaiheessa on kysymys siitä, onko saneerausmenettelyn aloittamiselle edellytyksiä vai ei. Velkojien on lausumissaan täten syytä keskittyä sellaisiin seikkoihin, joilla lain mukaan voi olla merkitystä tältä kannalta. Velkojien lausumat voivat olla sisällöltään joko kielteisiä tai myönteisiä ja painoarvoa saavat velkojien kantansa tueksi ilmoittamat argumentit. Hakemusta tukeva lausuma voi pohjata hakemuksessa esitettyihin perusteluihin ja saattaa lisätä niiden uskottavuutta. Saneerausmenettelyn aloittamisen edellytyksiä koskevien näkökohtien lisäksi velkojalla on lausumassaan tilaisuus tehdä esitys selvittäjän määräämiseksi. (Koskelo 1994, 82 - 83.) Mikäli velkojat tekevät esteväitteitä ja asia osoittautuu riitaiseksi, ei hakemusta voi hylätä ilman, että velalliselle varataan tilaisuus tulla kuulluksi (Heiskanen 2010, 19).

3.6 Aloittamisharkinta

Ennen aloittamispäätöstä harkitaan, vallitsevatko saneerausmenettelyn aloittamisen edellytykset (YSL 6 §). Tuomioistuimen päätöksentekoa kutsutaan tässä yhteydessä aloittamisharkinnaksi (Koulu 2007, 24). Menettely aloitetaan, jos yrityksen saneerauksesta säädettyssä laissa suhteellisen yksityiskohtaisesti säännellyt edellytykset täyttyvät. Tiivistetysti kirjoitettuna, saneerausmenettely voidaan aloittaa, mikäli velallinen ja merkittävät velkojat laativat yhteishakemuksen tai puoltihakemuksen, yritys on maksukyvytön, yritystä uhkaa maksukyvyttömyys eikä YSL 7 §:n 1 momentista muuta johdu. (Koskelo 1994, 96). Saneerausmenettelyn esteet ja keskeyttämisperusteet on käyty tarkemmin läpi opinnäytetyön osiossa Saneerausmenettelyn esteet.

Tuomioistuin perustaa päätöksensä pääasiallisesti velallisen laatimaan yrityssaneeraushakemukseen sekä velkojien toimittamiin lausumiin hakemuksesta. Näin ollen yksi saneerausmenettelyn tärkeimmistä päätöksistä tehdään siinä vaiheessa, kun aineistoa on toimitettu suhteellisen niukasti. (Koulu 2007, 300.) Ristiriitaisissa ja epäselvissä tilanteissa, yleensä jonkun asianosaisen pyynnöstä, oikeus järjestää asiassa istuntokäsittelyn, jossa epäselvyydet ja riitaisuudet käsitellään. Tämän jälkeen oikeus päättää menettelyn aloittamisesta tai hakemuksen hylkäämisestä. (Yrityssaneerausyhdistys ry 2006.)

Saneerausmenettelyn alkaminen ei vielä merkitse mitään muuta kuin yrityksen tervehdyttämiseen tähtäävän selvitysprosessin käynnistymistä (Koskelo 1994, 95). Aloitettu saneerausmenettely ei anna vielä mitään takeita siitä, että saneerausohjelma todella pystytään laatimaan tai sen jälkeen vahvistamaan (Koulu 2007, 73).

3.7 Saneerausmenettelyn esteet

Saneerausmenettelyn aloittaminen saattaa estyä. Yrityssaneeruksesta säädettyssä laissa on lueteltu lukuisia tilanteita, joissa saneerausmenettelyä ei voida aloittaa.

YSL 7 §:n 1 momentissa lueteltuja este- ja keskeyttämisperusteita ovat tilanteet joissa:

”1) velallinen on maksukyvytön ja on todennäköistä, että maksukyvyttömyyttä ei saneerausohjelman avulla voida poistaa tai että sen uusiutumista ei voida torjua muuten kuin lyhytaikaisesti;

2) on todennäköistä, että velallisen varat eivät riitä saneerausmenettelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseen eikä kukaan muu ole sitoutunut vastaamaan näistä kustannuksista;

3) on todennäköistä, että velallinen ei kykene maksamaan menettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja;

4) on perusteltua syytä olettaa, että hakemuksen pääasiallisena tarkoituksena on velkojan perintätoimien estäminen tai muu velkojan taikka velallisen oikeuden loukkaaminen;

5) on perusteltua syytä olettaa, että saneerausohjelman aikaansaamiselle tai vahvistamiselle ei ole edellytyksiä; tai

6) velallisen kirjanpito on olennaisesti puutteellinen tai virheellinen, paitsi jos osoitetaan, että kirjanpito voidaan vaikeuksitta saattaa asianmukaiseen ja luotettavaan tilaan.”

Jos erityisiä vastasyitä ei ole, saneerausmenettelyä ei voida myöskään aloittaa, ”mikäli velallisen tai jonkun velallisen puolesta toimineen syyksi on luettu saneerausmenettelyn kohteena olevassa toiminnassa tehty rikoslain (39/1889) 39 luvun 1-3 tai 6 §:ssä tarkoitettu velallisen epärehellisyys, velallisen petos, velkojansuosinta, kirjanpitorikos taikka hän on syytteessä tällaisesta rikoksesta tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen tällaiseen rikokseen. Saneerausmenettelyä ei voida myöskään aloittaa mikäli velallisen, velallisyhtiön henkilökohdaisesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyhteisön johtoon kuuluva henkilö on saneerausmenettelyn kohteena olevassa toiminnassa rikkonut liiketoimintakiellon tai on syytteessä tällaisesta rikoksesta. Menettelyä ei voida aloittaa, mikäli on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen tällaiseen edellä kerrottuun rikokseen tai velallinen, velallisyhtiön henkilökohdaisesti vastuunalainen yhtiö tai velallisyhteisön johtoon kuuluva henkilö on syyllistynyt tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen menettelyyn, jonka perusteella hänet voitaisiin määrätä liiketoimintakieltoon.” (YSL 7 §.)

4 Saneerausmenettelyn toimijat ja organisaatio

Saneerausmenettelyn aloittaminen poikkeaa konkurssista. Konkurssissa yritysomaisuuden valinta siirtyy yritykseltä velkojille, joiden lakimääräisenä edustajana toimii pesänhoitaja. Saneerausmenettelyn aloittamispäätös taas ei aiheuta tällaisia muutoksia, vaan velallinen säilyttää määräämisvaltansa ja puhevaltansa oikeudessa eikä velallisyrittäjän johto saneerausmenettelyssä automaattisesti eroa tai vaihdu. (Koulu 2007, 196.) Yrityksen omistajien ja johdon toimivaltaa tosin rajoittaa se, että saneerausmenettelyn aikana laissa erikseen kuvattut, tavanomaisen juoksevan toiminnan ulkopuolelle menevät toimenpiteet vaativat selvittäjän suostumuksen (YSL 29 §, Koskelo 1994, 21). Velallisen määräysvaltaa voidaan myös rajoittaa, mikäli selvittäjä tai velkoja niin vaatii (YSL 30 §).

4.1 Saneerausvelat

Menettelyn piiriin tulevat kaikki velkojat, joiden saatava on syntynyt ennen saneeraushakemuksen jättämistä. Edellä mainitut velat ovat saneerausvelkoja, mukaan luettuina vakuusvelat sekä velat, joiden peruste tai määrä on ehdollinen tai riitainen taikka muusta syystä epäselvä. Saneerausvelkana ei kuitenkaan pidetä velallisen perustaman eläkesäätiön vastuuvajasta. (YSL 3.1 § 5 kohta.) Saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset kohdistuvat saneerausvelkoihin (Koskelo 1994, 15).

Saneerausvelat jaetaan pääryhmittäin vakuusvelkoihin, tavallisiin velkoihin sekä viimesijaisiin velkoihin (Koskelo 1994, 137). Vakuusvelalla tarkoitetaan sellaista saneerausvelkaa, jonka vakuudeksi velkojalla on tehokas esinevakuusoikeus velalliselle kuuluvaan tai velallisen hallinnassa olevaan omaisuuteen siltä osin kuin vakuuden arvo menettelyn alkaessa olisi riittänyt kattamaan velkojan saatavan määrän rahaksimuuttokustannusten ja paremmalla etuoikeudella suoritettavien saatavien vähentämisen jälkeen (YSL 3.1 § 7 kohta).

Tavallisilla veloilla tarkoitetaan sellaisia saneerausvelkoja kuten esinevakuudelliset velat vakuusvajauksen osalta, velkoja joista on sivullisvakuus eli takaus tai sivullisen asettama esinevakuus sekä vakuudettomia velkoja, joita ei ole erikseen säädetty viimesijaisiksi (Koskelo 1994, 150). Viimesijaisella velalla tarkoitetaan sellaista velkaa, jolle saa kertyä suoritusta vasta muiden velkojen jälkeen (YSL 3 § 9 momentti). Hakemuksen vireille tulon jälkeen syntyneet velat ovat uusia velkoja, joita saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset eivät koske. Tämä tarkoittaa sitä, että velkoja voi kohdistaa konkurssihakemuksen näihin velkoihin. (Koulu 2007, 214.)

Tuomioistuimen päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta saa aikaan kaikkia saneerausvelkoja koskevan lakiin perustuvan maksu-, perintä- ja täytäntöönpanokiellon. Myös vakuusvelat

kuuluvat kiellon piiriin. Kielloista merkityksellisimmät ovat maksukielto ja vakuuden asettamisen kielto. Saneerausmenettelyn alettua, velallinen ei saa maksaa saneerausvelkaa eikä antaa siitä vakuutta. (YSL 17 §.) Uudet velat, eli niin kutsutut menettelyn aikaiset velat on velallisyrietyksen maksettava sitä mukaan, kuin ne erääntyvät (YSL 32.1 §, Koulu 2007, 167). Perintä- ja maksukiellon ajatuksena on se, että saneerausvelkojen maksu tapahtuu hallitusti ja tasapuolisesti, kun maksut tehdään oikeuden vahvistaman maksuohjelman perusteella (Suomen Asianajajaliitto 2009).

4.2 Käräjäoikeuden tehtävät saneerausmenettelyn alkaessa

Saneerausmenettelyn aloittamispäätöksen yhteydessä käräjäoikeus asettaa kolme määräpäivää, jotka jaksottavat menettelyn etenemistä.

Ensimmäiseksi käräjäoikeus asettaa määräpäivän, johon mennessä velkojien on kirjallisesti ilmoitettava päätöksen yhteydessä määrätylle selvittäjälle vaatimuksensa eli saatavansa, mikäli ne poikkeavat velallisen ilmoittamasta määrästä. (Heiskanen 2010, 29). Aloittamispäätöksessään käräjäoikeus asettaa samalla määräpäivän, johon mennessä selvittäjäksi määrätyn henkilön on lähetettävä selvitys velallisen taloudellisesta tilasta tiedoksi asianosaisille (Heiskanen 2010, 30). Velallisselvittely on yksi saneerauksen ja sen suunnittelun työläimmistä vaiheista (Koulu 2007, 212). Velallisselvittelyä käydään tarkemmin läpi opinnäytetyön kappaleessa 4.4.1, joka käsittelee selvittäjän roolia yrityssaneerausmenettelyssä. Kolmas aloituspäätökseen käräjäoikeuden asettama määräpäivä kertoo mihin mennessä selvittäjän on laadittava ja toimitettava ehdotus saneerausohjelmaksi käräjäoikeudelle (Heiskanen 2010, 30).

4.3 Merkinnät ja ilmoitukset

Aloitettuaan saneerausmenettelyn, käräjäoikeus tekee merkinnät konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteriin ja huolehtii merkinnän tekemisestä kuulutusrekisteriin (Heiskanen 2010, 31). Tuomioistuimen on viipymättä julkaistava saneerausmenettelyn aloittamispäätöksestä kuulutus virallisessa lehdessä, jollei päätöksessä määrätä, ettei kuulutusta ole toimitettava.

Mikäli käräjäoikeus on määrännyt selvittäjän, voi käräjäoikeus määrätä selvittäjän huolehtimaan muista saneerausmenettelyn aloittamisen ilmoituksista ja tiedoksiannoista (Heiskanen 2010, 32). Mikäli tuomioistuin määrää selvittäjän huolehtimaan muista saneerausmenettelyn aloittamisen ilmoituksista ja tiedoksiannoista on tällöin liitettävä jäljennös asiakirjasta, joka osoittaa tuomioistuimen määränneen kyseisen henkilön selvittäjäksi (YSA saneerauksesta 7 §.)

Saneerausmenettelyn aloittamisesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta normaalissa järjestyksessä. Mikäli asiassa ilmoitetaan tyytymättömyyttä, tulee käräjäoikeuden tehdä asi-

asta merkintä kurssi- ja yrityssaneerausrekisteriin. Aloitetun menettelyn oikeusvaikutukset pysyvät kuitenkin voimassa muutoksenhausta huolimatta. (Heiskanen 2010, 33.)

4.4 Saneerausmenettelyn organisaatio

Saneerauksen onnistuminen edellyttää jonkinlaista saneerausorganisaatiota, sillä saneerausmenettely vaatii useiden eri tahojen välistä yhteistyötä ja aukotonta sekä ajantasaista tiedonkulkua. Tuomioistuimella ei yleensä ole saneerausmenettelyssä kovinkaan aktiivista tai oma-aloitteista roolia, tästä syystä saneerausmenettelyn varsinaisia käytännön toimia ei jätetä tuomioistuimen tehtäväksi. Suomen järjestelmässä saneerauksen virallinen organisaatio koostuu selvittäjästä, velkojatoimikunnasta ja valvojasta. (Koulu 2007, 133.) Edellä mainittujen lisäksi myös saneerausvelallisella eli velallisyriityksellä on tärkeä rooli saneerauksen onnistumisessa. Valvojan roolia osana saneerausmenettelyä tarkastellaan lähemmin opinnäytetyön saneerauksen toteuttamista koskevassa osassa.

4.4.1 Selvittäjä

Menettelyä aloitettaessa oikeus määrää yritykseen ulkopuolisen selvittäjän, jollaisena toimii useimmiten saneerausasioita hoitava asianajaja. Käytännössä selvittäjän määräämättä jättäminen on hyvin poikkeuksellista ja yleensä selvittäjä määrätään. (Heiskanen 2010, 29.)

Selvittäjän on oltava luonnollinen eli fyysinen henkilö. Selvittäjäksi määrätään yleensä se henkilö, jota velkojien enemmistö on ehdottanut ja joka on toimittanut käräjäoikeudelle esteettömyysilmoituksensa. Selvittäjäksi ehdotetun henkilön tulee täyttää selvittäjän yleiset ja erityiset kelpoisuusvaatimukset. Mikäli tuomioistuimelle ei tule yhtäkään henkilöesitystä, tulee tuomioistuimen viran puolesta määrättävä tehtävään soveltuva ja halukas henkilö. (Koulu 2007, 133 ja 134.) Lain mukaan selvittäjiä voidaan määrätä useampia kuin yksi, jos se on tarpeen tehtävien laajuuden tai niiden vaatiman asiantuntemuksen vuoksi taikka eri velkojaryhmien asianmukaisen edunvalvonnan turvaamiseksi (YSL 8 §). Tällainen tilanne voi olla tulla esimerkiksi silloin, kun kyseessä on merkittävän suuren yrityksen saneeraus.

Selvittäjällä on keskeinen rooli yrityksen saneerausmenettelyssä. Selvittäjän tehtävänä on selvittää mahdollisuudet yritystoiminnan tervehdyttämiseen, hakea aktiivisesti ratkaisuja yritystoiminnan ongelmiin ja laatia yritykselle saneerausohjelma, jolla on mahdollisuuksia menestyä. (Koulu 2007, 134.) Selvittäjän on laadittava velallisselvitys ja toimitettava se asianosaisille. Velallisselvitys vaatii selvittäjältä paljon työtä ja henkilökohtaista asiantuntemusta. Velallisselvitys on perustana menettelyn jatkamisedellytysten arvioimiselle ja saneerausohjelmaehdotuksen laatimiselle. Velallisselvitys on välttämätön tehdä, jotta asianosaiset ja velkojat saavat kokonaiskuvan velallisyriityksen taloudellisesta tilanteesta. (Koulu 2007, 212.) Tiivistettynä voidaan katsoa, että velallisselvityksessä tulee keskittyä tuomaan esiin konkreet-

tisia ja toteuttamiskelpoisia seikkoja. Sen yhteenvedossa on tiivistetysti arvioitava velallisen yritystoiminnan elinkelpoisuutta ja tervehdyttämiskeinoja ottaen erityisesti huomioon velallisen taloudellisten vaikeuksien syyt. Yhteenvedossa on myös tehtävä yleisluontoinen konkurssi-vertailu, eli vertailu siitä, minkälainen velkojien asema olisi, jos velallinen saneerauksen sijasta asetettaisiin konkurssiin. (Konkurssiasiamies. 2007.)

Velallisselvityksen ja saneerausohjelman laatimisen lisäksi selvittäjällä on useita avustavia ja tukevia tehtäviä saneerausmenettelyssä. Selvittäjä toimii tuomioistuimen apuna, selvittäjä toimittaa esimerkiksi menettelyn vaatimia tiedoksiantoja osallisille. Selvittäjä myös tiivistää velkojien äänestyksen tulokset. (Koulu 2007, 155.) Selvittäjällä on oikeus osallistua velallisyri-tyksen toimielinten kokouksiin ja käyttää niissä puhevaltaa. Edellä mainitusta johtuen selvittäjälle on toimitettava kutsu tällaisiin kokouksiin. Ymmärrettävistä syistä, selvittäjä ei voi olla jokaisen alan asiantuntija. Näin ollen selvittäjällä on oikeus käyttää tehtäviensä suorittamisessa apunaan alan asiantuntijoita. (YSL 9 §.)

Saneeraustehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää selvittäjältä joustavuutta, hyvää neuvottelutaitoa ja kykyä sovittaa yhteen erilaisia intressejä. Selvittäjän on pystyttävä suunnittelemaan toimenpiteitä, jotka ovat liiketaloudellisesti tarkoituksenmukaisia, juridisesti toteuttamiskelpoisia sekä velallisen ja velkojien hyväksyttävissä. Selvittäjän tehtävien asianmukainen hoitaminen edellyttää velallisen ja velkojien luottamusta ja heidän etujensa tasapuolista huomioon ottamista. Tämän vuoksi selvittäjän on oltava riippumaton velallisesta ja velkojista niin, ettei hänellä ole taloudellisia siteitä tai puolueettomuutta vaarantavia ennakoasenteita. (Konkurssiasiamies. 2007.)

4.4.2 Velkojatoimikunta

Selvittäjän lisäksi yrityssaneerausmenettelyssä voidaan asettaa velkojatoimikunta, joka toimii neuvoa-antavana yhdyselimenä selvittäjän ja eri velkojaryhmien välillä (Heiskanen 2010, 4). Määrätty selvittäjä on velvollinen neuvottelemaan velkojatoimikunnan kanssa saneerausohjelmaa laatiessaan, ennen tärkeiden päätösten tekoa sekä antamaan velkojille tietoa menettelyn kulusta (Koskelo 1994, 22). Velkojatoimikunnan asiana on myös valvoa selvittäjän toimintaa velkojien lukuun. Mikäli on olemassa jokin painava syy tai selvittäjä olennaisesti laiminlyö velvollisuuksiaan, voidaan selvittäjä velkojatoimikunnan esityksestä erottaa toimestaan. (Koskelo 1994, 23.)

Käräjäoikeus tekee päätöksen velkojatoimikunnan asettamisesta ja siihen nimettävistä henkilöistä. Velkojatoimikunnan tulee edustaa tasapuolisesti eri velkojaryhmiä eli velkojilla, joilla on keskenään samankaltainen peruste, on oltava siinä tasapuolinen edustus. (YSL 10 §.) Velkojatoimikunta voidaan asettaa missä tahansa saneerauksen vaiheessa, kuitenkin ennen sanee-

rausohjelman vahvistamista (Koulu 2007, 146). Velkojatoimikunnan asettamisesta voidaan kuitenkin luopua velkojien pienen lukumäärän takia tai muun syyn johdosta (YSL 10 §).

4.4.3 Saneerausvelallinen

Jotta selvittäjä voi onnistua tehtävässään, tulee saneerausvelallinen olla yhteistyöhaluinen ja pyrkiä myötävaikuttamaan siihen, että selvittäjä ja velkojatoimikunta voivat asianmukaisesti hoitaa tehtävänsä ja että saneerausmenettely voidaan asianmukaisesti saattaa päätökseen. Velallinen on velvollinen antamaan tuomioistuimelle, selvittäjälle ja velkojatoimikunnalle näiden vaatimat tiedot seikoista, joilla saattaa olla merkitystä saneerausmenettelyn ja saneerausohjelman kannalta. (YSL 13 §.) Mikäli velallinen laiminlyö myötävaikutusvelvollisuutensa, voi tuomioistuin velvoittaa hänet täyttämään sen määräajassa ja asettaa veloitteen tehosteeksi uhkasakon (YSL 82 §).

Lain mukaan selvittäjällä on oikeus perehtyä saneerattavan yrityksen toimintaan selvitystyön vaatimalla tarkkuudella. Tämä tarkoittaa sitä, että velallisen on taattava selvittäjälle pääsy velallisen hallinnassa oleviin, yrityksen tarpeisiin käytettäviin tiloihin sekä oikeus tutkia velallisen kirjanpitoa, yrityksen kirjeenvaihtoa ja muita liikeasiakirjoja ja -tiedostoja. Määrätyllä selvittäjällä on samat oikeudet kuin velallisella saada tehtävänsä varten tietoja velallisen pankkitileistä, maksuliikenteestä, rahoitusta koskevista sopimuksista ja sitoumuksista, velallisen varallisuudesta, verotuksesta ja muista velallisen taloudellista asemaa tai velallisen harjoittamaa toimintaa koskevista seikoista. (YSL 9 §.)

5 Saneerausohjelmaehdotus

Kun saneerausmenettelyn aloittamisesta on tehty päätös, on selvittäjän tärkein tehtävä laatia saneerausohjelma, jonka tarkoituksena on palauttaa yrityksen pitkän tähtäimen maksukyky. Ehdotus saneerausohjelmaksi on toimitettava käräjäoikeudelle sille asetettuun määräaikaan mennessä. (Heiskanen 2010, 37.) Saneerausohjelmassa yksilöidään velallisen toiminnan tervehdyttämistä tarkoittavat toimenpiteet ja järjestelyt. Ohjelmassa yksilöidään myös velallisen sekä velkojan asemaa koskevat toimenpiteet järjestelyineen (Suomen Asianajajaliitto. 2011).

Saneerausohjelma on velallisen yritystoiminnan tervehdyttämisen kokonaisratkaisu ja menettely ydin. Selvittäjän laatima ehdotus saneerausohjelmaksi voi tulla vahvistetuksi vain siinä tapauksessa, että enemmistö velkojista puoltaa sitä. Tarkoitus on, että saneerausohjelmaehdotus laaditaan yhteistoiminnassa kaikkien yrityksen sidosryhmien, kuten yrityksen keskeisten tavarantoimittajien, rahoittajien yms. intressiryhmien kanssa. Selvittäjän on ehdotusta laati-

essaan neuvoteltava ohjelman sisällöstä velallisen, mahdollisen velkojatoimikunnan ja velkojien kanssa. (YSL 40.2 §.)

5.1 Saneerausohjelman sisältö

Selvittäjän on laadittava saneerausohjelmaehdotus, jonka selvittäjä uskoo menestyvän. Mikäli selvittäjä ei pysty laatimaan tällaista ohjelmaa, on selvittäjän joko haettava saneerauksen keskeyttämistä tai annettava menettelyn lakata ohjelmaehdotuksen puuttuessa. (Koulu 2007, 187.)

Selvittäjän laatiman saneerausohjelmaehdotuksen tulee olla tarkoitettu velallisyrittäjien ongelmien kokonaisratkaisuksi. Laki asettaa ohjelmaehdotukselle tiukat muodolliset vähimmäisvaatimukset. Ohjelmaehdotus, joka ei täytä näitä vaatimuksia jää käytännössä käsittelemättä. Ohjelmaehdotusta ei kuitenkaan jätetä tutkimatta, vaan tällainen ohjelmaehdotus palautetaan selvittäjälle, jotta selvittäjä voi täydentää ehdotustaan. YSL 41 ja 42 §:n mukaan selvittäjän laatiman saneerausohjelmaehdotuksen tulee koostua kahdesta isosta kokonaisuudesta, jotka ovat selvitys- ja toimenpideosasta. (Koulu 2007, 187.)

5.1.1 Selvitysosa

Selvitysosassa selvitetään pääsääntöisesti yrityksen taloudellinen tilanne. Selvitysosan tarkoituksena on antaa asianosaisille tietyt perustiedot esityksen sisällön arvioimiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että velkojille tulee antaa riittävät tiedot, jotta velkojat voivat muodostaa kantansa saneerausohjelmaehdotukseen. (Konkurssiasiamies. 2007.)

YSL 41 §:n mukaan selvitysosan tulee sisältää eritelty selvitys:

- ”1) velallisen varoista, veloista ja muista sitoumuksista sekä velkojen vakuuksista;
- 2) menettelyn alkamisen jälkeisestä toiminnasta ja sen tuloksesta;
- 3) menettelyn alkamisen jälkeen tapahtuneista muutoksista velallisen organisaatiossa tai muissa toimintaedellytyksissä;
- 4) menettelyn alkamisen jälkeen otetuista luotoista, niiden vakuuksista ja tehdyistä sitoumuksista;
- 5) velkojien ja velallisen välillä vallitsevista, takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 3 §:ssä tarkoitetuista läheisyysuhteista;
- 6) velallisen toimintaan kohdistuneiden tarkastusten tuloksista, velallisen rikoksia, kirjanpitorikoksia tai muita yritystoimintaan liittyviä rangaistavia tekoja koskevista toimenpiteistä tai epäilyistä sekä takaisinsaantiperusteita koskevista toimenpiteistä, havainnoista tai epäilyistä;
- 7) siitä, millaisiksi velallisen taloudellisen tilanteen ja toimintaedellytysten sekä velkojien aseman voidaan olettaa muodostuvan ilman ohjelmaa ja ohjelman avulla;

8) siitä, onko velallinen täyttänyt 13 §:ssä säädetyn tietojenanto- ja myötävaikutusvelvollisuutensa;

9) muista velallista tai velallisen harjoittamaa toimintaa koskevista seikoista, joilla on merkitystä saneerausohjelman ja sen toteutumisedellytysten arvioinnin kannalta, kuten velallisen valmiudesta jatkaa toimintaa saneerausohjelmassa edellytetyllä tavalla ja ohjelman mukaisin muutoksin sekä ryhtyä muihin ohjelmassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.”

5.1.2 Toimenpideoasa

YSL 42 §:n mukaan saneerausehdotuksen toimenpideosassa yksilöidään velallisen toiminnan tervehdyttämiseksi tarvittavat toimenpiteet ja järjestelyt sekä velallisen että velkojan asemaa koskevat toimenpiteet ja järjestelyt perusteluineen. Velallisyhtiön toiminnalla tarkoitetaan sekä passiivisia toimia, kuten rahoituksen uudelleenjärjestelyä että aktiivisia toimia, kuten liiketoiminnan uudelleenjärjestelyä. (Koulu 2007, 187.)

Toimenpideosassa tulee määrätä muun muassa:

”1) siitä, onko velallisen toimintaa tarkoitus jatkaa ja missä laajuudessa, sekä tähän mahdollisesti liittyvistä yritysmuodon, yhtiöjärjestyksen, sääntöjen tai yhtiösopimuksen taikka yrityksen organisaation muutoksista;

2) velallisen varoja koskevista toimenpiteistä ja järjestelyistä, kuten varojen säilyttämisestä velallisella, niiden rahaksi muuttamisesta tai luovuttamisesta, rahaksimuutto- tai luovutustavasta sekä täten saaduista tai odotettavissa olevista tuotoista;

3) henkilöstöä koskevista järjestelyistä;

4) saneerausvelkoja koskevista järjestelyistä sekä lisäsuoritusvelvollisuudesta;

5) velalliselle, velallisyhtiön yhtiömiehelle tai osakkeenomistajalle taikka näiden läheiselle työsuoritusten perusteella suoritettavasta vastikkeesta tai muusta korvauksesta taikka niiden perusteista;

6) ohjelman rahoituksesta;

7) ohjelman seurannasta.

Velkojen osalta saneerausohjelman tulee sisältää maksuohjelma, josta ilmenee velkajärjestelyn sisältö ja maksuaikataulu kunkin velan osalta eriteltynä sekä tavallisten velkojen osalta arvio siitä, millaiseksi jako-osuus olisi muodostunut konkurssissa ilman 32 §:n 2 momentin soveltamista. Maksuohjelmasta tulee ilmetä myös tiedot saneerausmenettelyn aikana toteutetuista kuittauksista.” (YSL 42 §.)

Selvittäjän tulee ottaa huomioon, että vahvistettuun saneerausohjelmaan sisältyvä maksuohjelma on sellaisenaan täytäntöönpanoperuste. Laaditun maksuohjelman on tämän vuoksi oltava niin yksiselitteinen, että se kelpaa tarvittaessa täytäntöönpanoperusteeksi. (YSL 60 §.)

5.2 Saneerausohjelmaehdotuksen toimittaminen käräjäoikeudelle

Selvittäjä toimittaa laatimansa ehdotuksen saneerausohjelmaksi käräjäoikeudelle ilmoitettuun määräpäivään mennessä. Tuomioistuin tarkistaa, että selvittäjän laatima ehdotus täyttää lain mukaiset vaatimukset koskien sisältöä ja toimenpiteitä. (Heiskanen 2010, 41.) Ohjelmaehdotuksen tulee täyttää Yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaiset 41 ja 42 §:n mukaiset vaatimukset.

Jos selvittäjän toimittama ehdotus ei täytä edellä kerrottuja YSL 41 ja 42 §:n asettamia vaatimuksia taikka ei ole YSL 60 §:n tarkoittamin tavoin täytäntöönpanokelpoinen, on tuomioistuimen varattava hakijalle, selvittäjälle ja mahdollisen puutteellisen ehdotuksen esittäjälle voidaan varata tilaisuus oikaista, tarkistaa tai täydentää ehdotusta määräajassa (YSL 76.1 §). Mikäli kuuleminen ei anna aihetta muihin toimiin, tuomioistuimen on tehtävä päätös saneerausmenettelyn lakkaamisesta.

Samalla tavoin tulee menetellä silloin, kun ohjelmaehdotusta ei toimiteta lainkaan. YSL 73 §:n mukaan jos tuomioistuimelle ei ole määräajassa toimitettu 41 ja 42 §:ssä asetetut vaatimukset täyttävää ehdotusta saneerausohjelmaksi, on tuomioistuimen varattava hakijalle, selvittäjälle ja mahdollisen puutteellisen ehdotuksen esittäjälle tilaisuus tulla kuulluksi. Jollei kuuleminen anna aihetta muuhun, tuomioistuimen on tehtävä päätös saneerausmenettelyn lakkaamisesta. (Heiskanen 2010, 41.)

5.3 Ohjelmaehdotuksen käsittely ja käräjäoikeuden toimet

Mikäli selvittäjän toimittama ehdotus saneerausohjelmaksi täyttää saneerausohjelmaehdotukselle asetetut ehdot ja toimitetaan käräjäoikeudelle sille asetetussa määräajassa, tekee tuomioistuin asiassa päätöksen ohjelmaehdotuksen käsittelyn aloittamisesta.

Kun tuomioistuin antaa päätöksen ohjelmaehdotuksen käsittelyn aloittamisesta, asettaa se samalla kaksi määräpäivää, joilla asiaan osallisille varataan tilaisuus ilmoittaa selvittäjälle kirjallisesti ohjelmaehdotuksessa tarkoitettavia saatavia koskevat väitteet (YSL 74 §) sekä muille, kuin ehdotuksen laatijalle varataan tilaisuus antaa ehdotuksesta kirjallinen lausuma tai heidät voidaan kutsua kuultavaksi istuntoon. (YSL 72 §, Heiskanen 2010, 41.)

Lausumassaan asianosaiset voivat ilmaista käsityksensä ohjelmaehdotuksesta sekä esittää ne perusteet, joiden takia ohjelma ei ole vahvistamiskelpoinen (Heiskanen 2010, 41).

5.3.1 Aloittamispäätöksen määräpäivät, väitteiden käsittely ja väiteluettelo

Mikäli asiaan osalliset tekevät väitteitä siihen varattuun määräpäivään mennessä, on selvittäjän annettava nämä väitteet tiedoksi velalliselle sekä niille velkojille, joiden oikeutta kukin väite koskee (Heiskanen 2010, 42). Selvittäjän on toimitettava tuomioistuimelle luettelo, josta ilmenee väitteiden tekijät sekä kohteet (YSL 76.4 §). Selvittäjän tulee toimittaa väiteluettelo tuomioistuimelle sille asetetussa määräajassa.

Mikäli mahdollista, väitteet käsitellään ja ratkaistaan ohjelmaehdotuksen käsittelyn yhteydessä, jos se on mahdollista todistelu ja muut seikat huomioon ottaen (YSL 75.1). Jos väitteitä ei voida käsitellä ja ratkaista ohjelmaehdotuksen käsittelyn yhteydessä, on tuomioistuimen osoitettava se osapuoli, jolla on tässä asiassa näyttövelvollisuus. Tuomioistuimen tulee määrääjässä saattaa asia tutkittavaksi eri oikeudenkäynnissä tai muussa sellaista varten tarkoitettussa menettelyssä. (Heiskanen 2010, 42.)

Mikäli toimitetut väitteet ja lausumat antavat aihetta, voidaan ehdotuksen laatijalle varata tilaisuus oikaista, tarkistaa tai täydentää ehdotustaan hänelle asetetussa määräajassa. Tarkoituksena on se, että ohjelmaehdotuksen laatija voi tarpeen mukaan ottaa huomioon asianosaisten lausumissa esitetyt väitteet, niiltä osin kuin niillä on merkitystä ohjelman vahvistamisedellytysten kannalta. (YSL 76 §.) Lähtökohtaisesti ohjelmaehdotukseen tehtävien muutosten tulisi olla sellaisia, että ne eivät vaadi äänestystä edeltävää uutta lausumakierrosta. Tämä tarkoittaa sitä, että muutetun ehdotuksen ei pääsääntöisesti tulisi sisältää sellaisia uusia piirteitä, joista asianosaisilla ei ole ollut tilaisuutta lausua ja jotka voivat vaikuttaa ohjelman vahvistamisedellytyksiin niin, että asianosaisten tulisi voida niistä lausua. (Koskelo 1994, 308.)

5.4 Lopullisen ohjelmaehdotuksen käsittely ja äänestysmenettely

Kun selvittäjä on toimittanut käräjäoikeudelle lopullisen saneerausohjelmaehdotuksensa, jota on saatettu muokata velkojien esittämien väitteiden perusteella, viedään tämä ohjelmaehdotus äänestysmenettelyyn.

Tuomioistuin päättää, miten velkojat jaetaan ryhmiin ja mitkä ryhmät ovat äänivaltaisia (YSL 76.2 §). Päätös ryhmiin jakamisesta perustuu yleensä laadittuun ohjelmaehdotukseen. Ohjelmaehdotuksen laatija, eli yleensä selvittäjä, tekee ehdotuksen velkojien jakamisesta ryhmiin. (Koulu 2007, 236.) Velkojien velkojaryhmiin jakaminen on tärkeä päätös, sillä ohjelman vahvistamiseen saattaa riittää ehdotuksen hyväksyminen yhdessä velkojaryhmässä (Koulu 2007, 237). Tähän tuomioistuimen antamaan päätökseen ei sen merkityksestä huolimatta saa hakea muutosta.

Tuomioistuin antaa velkojille äänestyskehotuksen, jonka tiedoksiannosta asianosallisille huolehtii selvittäjä (YSL 76 §). Tämä tarkoittaa sitä, että tuomioistuin kehottaa äänivaltaisia velkojia kirjallisesti ilmoittamaan tuomioistuimelle hyväksyvä tai hylkäävä kantansa ohjelmaehdotukseen määräpäivään mennessä. Päätösvaltaansa käyttävät velkojat äänestävät ohjelmaehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. (YSL 76.3 §.) Tuomioistuin toimittaa määräpäivään mennessä saapuneet äänestyslausumat tiedoksi selvittäjälle (YSL 76.4 §). Määräpäivän jälkeen annettu äänestyslausuma jätetään huomiotta (Koulu 2007, 240). Saatuaan äänestyslausumat tuomioistuimelta on selvittäjän toimitettava tuomioistuimelle ja asianosaisille selvitys äänestyslausumista ja äänestyksen tuloksesta kunkin ohjelmaehdotuksen osalta (YSL 76.4 §).

Vastoin lainsäätäjän odotuksia, velkojien äänestys ei ole muodostunut saneerauskäytännössä kovinkaan tärkeäksi. Ohjelmaehdotus on jätetty vahvistamatta vain neljässä prosentissa tapauksista siitä syystä, että velkojat eivät olleet sitä kannattaneet. (Koulu 2007, 235.) Joskus äänestystä ei tarvita, vaan ohjelmaehdotus voidaan vahvistaa välittömästi. Mikäli käsittelevälle tuomioistuimelle toimitetaan ohjelmaehdotuksen yhteydessä kaikkien tunnettujen velkojien kirjalliset hyväksymislausumat ja velallisen lausuma, voidaan tällöin sivuuttaa ohjelmaehdotuksen tiedoksiannosta ja käsittelyä sekä äänestysmenettelyä koskevat säännökset pois. Tällaisessa tapauksessa pois jää myös saatavien riitautusmenettely. (Heiskanen 2010, 42.)

6 Saneerausohjelman vahvistaminen ja vahvistamisen eri vaihtoehdot

Yrityssaneerauslain lähtökohtana on säännönmukaisesti etenevä ja päättyvä saneerausmenettely. Saneerausmenettely päättyy siihen, kun tuomioistuin ratkaisee vahvistetaanko ohjelmaehdotus. Vaikka saneeraus menettelynä päättyy ohjelman vahvistamiseen, jatkuu ohjelman toteuttaminen yleensä vuosia. Kun ohjelmaehdotus vahvistetaan, raukeavat saneerausmenettelyn alkamiseen liittyvät kiellot ja rauhoitus aika päättyy. (Koulu 2007, 270.)

Kun äänestyksen tulos on saatu selville, siirtyy tuomioistuin suorittamaan vahvistamisharkintaa (Koulu 2007, 246). Tuomioistuin joutuu harkitsemaan, onko yritys saatavissa saneerauksella pitkällä tähtäimellä elinkelpoiseksi. Tuomioistuimen on siis arvioitava, onko sille esitetty riittävä selvitys siitä, että saneerausohjelman toteutumiseksi edellytyksiä. (YSL 53.1 § 2 kohta.) Vahvistaminen edellyttää käytännössä sitä, että enemmistö velkojista on äänestänyt ohjelman puolesta. Saneerausvelallisella ei ole käytettävissään mitään oikeussuojakeinoja sitä tilannetta vastaan, että yrityksen velkojat äänestävät ohjelmaa vastaan. (Koulu 2007, 35.) Mikäli ohjelmaehdotus vahvistetaan, tulee siitä velallista ja kaikkia velkojia sitova saneerausohjelma. Mikäli ohjelmaehdotus hylätään, päättyy saneerausmenettely tuloksettomana. (Koulu 2007, 27.)

Saneerausohjelman vahvistamiseen on useita vaihtoehtoja ja kaikissa vaihtoehdoissa edetään eri tavoin. Saneerausohjelma voidaan vahvistaa ryhmäenemmistöjen suostumuksella, mikäli ohjelman hyväksymistä on velkojaryhmässä puoltanut enemmän kuin puolet äänestykseen osallistuneista velkojista ja näiden velkojien saatavat edustavat enempää, kuin puolta ryhmään kuuluvien äänestykseen osallistuneiden velkojien saatavien kokonaismäärästä. Tämä on yleisin tapa, jonka perusteella saneerausohjelma vahvistetaan. (YSL 51 §.)

Ohjelma voidaan vahvistaa niin kutsutussa nopeassa menettelyssä ilman, että noudatetaan YSL 72 - 74 §:n säännöksiä. Vahvistaminen nopeassa menettelyssä voi tulla kyseeseen, mikäli kaikilta sellaisilta velkojilta on saatu kirjallinen hyväksyntä, joiden saatavat ovat velkojien saatavien kokonaismäärästä yhteensä vähintään 80 prosenttia ja jokaiselta velkojalta, jonka saatavan määrä on vähintään 5 prosenttia velkojien saatavien kokonaismäärästä. Tämän lisäksi tarvitaan velallisen kirjallinen lausuma. (Heiskanen 2010, 44, YSL 92 §.) Jotta saneerausohjelma voidaan vahvistaa YSL 92 §:n mukaisessa nopeassa menettelyssä, tulee tuomioistuimelle toimittaa ohjelmaehdotuksen yhteydessä selvitys siitä, miten ja milloin niille velkojille, jotka eivät ole hyväksyneet ehdotusta, on annettu tieto ehdotuksesta, varattu tilaisuus lausua siitä sekä näiden ehdotusta vastustaneiden velkojien lausumat (Heiskanen 2010, 44).

Saneerausohjelma voidaan vahvistaa myös tapauksessa jossa saadaan kaikkien velkojien suostumus vahvistamiselle. Mikäli kaikki tunnetut velkojat antavat suostumuksensa saneerausohjelman kannattamiseen, tuomioistuin ei tutki, onko saneerausohjelma velkojien kannalta lainmukainen. Tällöin tuomioistuin tutkii vain laissa nimenomaisesti mainitut seikat. (Heiskanen 2010, 44.) Viran puolesta tuomioistuin tutkii, että täyttyvätkö ohjelmaehdotukseen sisältyvät ennakkoehdot (YSL 55.3 §). Tämän lisäksi tuomioistuimen tulee tutkia, että ohjelma täyttää sen sisältöä koskevat vaatimukset sekä sen, että maksuohjelmaosa on täytäntöönpanokelpoinen (YSL 50.2 §).

Ohjelmaehdotus voidaan vahvistaa ryhmäenemmistöjen suostumuksella ilman äänestystä, mikäli lukumäärään ja saatavan suuruuden mukaan katsottuna enemmistö jokaisesta velkojaryhmästä on kirjallisesti hyväksynyt ohjelmaehdotuksen eikä kukaan velkojista ole lausumassaan vedonnut sellaiseen seikkaan, jonka perusteella ohjelma tulisi jättää vahvistamatta (Heiskanen 2010, 45, YSL 76.5 §).

Tilanne, jossa saneerausohjelma vahvistetaan ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta edellyttää tiettyjen seikkojen toteutumista. Tällaisia seikkoja ovat, ettei vahvistamiselle ei ole sellaista estettä, jonka vuoksi ohjelmaa ei voitaisi vahvistaa ryhmäenemmistöjen suostumuksella. Ainakin yhden velkojaryhmän on tullut äänestää ohjelman hyväksymisen puolesta YSL 52 §:n mukaisella enemmistöllä ja kaikkien puolesta äänestäneiden velkojien saatavat edustavat vähintään viidennestä kaikkien YSL 52 §:n 2 momentin mukaan huomioon otettavien

tunnettujen velkojien saatavista. Jotta ohjelma voidaan vahvistaa ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta, yksikään velkojista ei saa ohjelman mukaan etua, joka ylittää arvoltaan hänen saatavansa määrän. Jos velkojille ohjelman mukaan kertyy suorituksia yli sen vähimmäistason, jota tässä laissa (YSL) kyseisen velkojaryhmän osalta vaaditaan, etu jakautuu velkojaryhmien kesken kohtuullisella tavalla ja vastaan äänestänyttä, muista kuin vakuusvelkojista koostuvaa velkojaryhmää huonommassa etuoikeusasemassa olevien saatavien velkojille ei tule ohjelman mukaan suoritusta. (Heiskanen 2010, 47 - 48, YSL 54 §.)

6.1 Saneerausohjelman vahvistamatta jättäminen tai vahvistaminen

Saneerausohjelma voidaan jättää vahvistamatta useiden eri syiden perusteella.

Peruste vahvistamatta jättämiselle on tilanne, jossa ohjelman sisältö ei täytä YSL 41 ja 42 §:ssä asetettuja vaatimuksia. Ohjelma voidaan jättää vahvistamatta myös tilanteessa, jossa ohjelmaehdotuksen käsittelyä koskevien menettelysäännöksiä ei ole noudatettu ja laiminlyönnillä voidaan olettaa olleen vaikutusta käsittelyn tulokseen. Näin ollen, ohjelmaa ei vahvisteta, mikäli ehdotusta laadittaessa tai käsiteltäessä on muuten menetelty lainvastaisesti tai sopimattomasti. Ohjelma jätetään vahvistamatta, mikäli saneerausohjelmassa edellytetään, että velallinen tai joku muu ennen ohjelman vahvistamista tekee tietyn päätöksen tai suorituksen, täyttää tietyn ehdon taikka ryhtyy tiettyyn toimenpiteeseen, ei ohjelmaa saa vahvistaa, ennen kuin tällainen edellytys on täyttynyt (YSL 55.3 §, YSL 55.1 §.)

Joskus saneerausohjelmaehdotuksia voi olla useampia. Tällaisessa tilanteessa mikäli useampi, kuin yksi saneerausohjelmaehdotus täyttää ohjelman vahvistamiselle asetetut edellytykset, on etusija annettava ehdotukselle, joka voidaan vahvistaa YSL 50 §:n nojalla. Ehdotus voidaan vahvistaa YSL 54 §:n nojalla vain siinä tapauksessa, että sellaista ohjelmaehdotusta ei ole, joka täyttää YSL 50, 51 tai 52 §:n mukaiset edellytykset. Tällaisessa tilanteessa kahdesta tai useammasta YSL 54 §:ssä tarkoitettusta ehdotuksesta on vahvistettava velkojaryhmissä eniten kannatusta saanut. (YSL 50 §.)

6.2 Saneerausmenettelyn lakkaaminen

Eräs erityistilanne on saneerausmenettely, joka lakkaa ilman ohjelman vahvistamista.

Saneerausmenettely voi lakata siten, että menettelyssä ei vahvisteta ohjelmaa, jos tuomioistuimien määräaika menettelyn keskeytymään velallisen, selvittäjän tai saneerausvelkojan vaatimuksesta. Saneerausmenettely lakkaa myös tapauksessa, jossa tuomioistuin asettaa velallisen menettelyn aikana konkurssiin, ohjelmaehdotusta ei ole toimitettu käräjäoikeudelle tai sitä ei ole saatu laadittua ja tilanne, jossa tuomioistuin jättää saneerausohjelman vahvistamatta. (Heiskanen 2010, 51.)

6.3 Saneerausohjelman vahvistaminen ja saneerauksen toteuttaminen

Mikäli tuomioistuin antaa päätöksen saneerausohjelmaa vahvistamisesta, saneerausmenettelyn käsittely tuomioistuimessa lakkaa ja varsinainen saneeraus eli maksuohjelman noudattaminen alkaa. Saneerausmenettely lakkaa kokonaan, mikäli tuomioistuin päättää olla vahvistamatta saneerausohjelmaa. (Heiskanen 2010, 50.) Päätökseen on oikeus hakea muutosta, mutta saneerausohjelmaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuin toimin määrää (YSL 77.3 §). Yrityssaneerausasiat eivät tarvitse jatkokäsittelylupaa hoivioikeuden käsittelyyn. Saneerausohjelman vahvistamisesta annetussa päätöksessä vahvistetaan selvittäjän laatima saneerausohjelma yrityksen maksuohjelmaksi. Vahvistetusta maksuohjelmasta tulee päätöksen liite. Vahvistamispäätöksessään tuomioistuin lisäksi määrää selvittäjän palkkiosta, velkojatoimikunnan kauden jatkumisesta ohjelman päättymiseen saakka ja määrää ohjelman toteutumiseksi valvojan. Mikäli valvojaa ei ohjelmaehdotuksen mukaan ole määrättävä, voivat valvojan määräämistä vaatia velkojatoimikunta tai ne velkojat, joilla olisi YSL 40 §:n mukaan ollut oikeus tehdä ehdotus saneerausohjelmaksi (Heiskanen 2010, 50.)

6.4 Selvittäjän palkkio ja kustannusten korvaaminen

Saneerauksen selvittäjällä on oikeus saada tehtävästään kohtuullinen palkkio, joka maksetaan velallisen varoista. Palkkion suuruutta mietittäessä tulee ottaa useita seikkoja huomioon. Palkkion määrä muodostuu velallisyrittäjän arvosta menettelyn alkaessa, tehtävän vaikeudesta ja sen vaatimien toimenpiteiden laajuudesta. Palkkion ja kustannusten korvauksen määrän vahvistaa velkojatoimikunta. Mikäli velkojatoimikuntaa ei ole asetettu, palkkion ja kustannusten määrän vahvistaa tuomioistuin. Ennen asian ratkaisemista tuomioistuimen on varattava asiaan osallisille tilaisuus tulla kuulluiksi. (YSL 87 §.)

6.5 Saneerauksen toteuttaminen ja valvonta

Velkojien kannalta saneerauksen tärkein vaihe on ohjelman toteutus, sillä vahvistettu saneerausohjelma jää hyödyttömäksi, jos velkoja ei saa ohjelman lupaamia suorituksia (Koulu 2007, 304).

Saneerauskäytännössä ohjelmien toteutusajat ovat olleet pitkiä keskiarvona 6-7 vuotta. Velkojien näkökulmasta ohjelman toteuttaminen näkyy ensisijaisesti suoritusten kertymisestä. Saneerausvelallisen kannalta kysymys on maksuohjelman määräämistä maksuista velkojille. (Koulu 2007, 28.) Tuomioistuin ei toteuta ohjelmaa eikä edes valvo sen noudattamista. Yrityksen saneerauksesta annetussa laissa ohjelman toteuttaminen on jätetty velalliselle, mikäli ohjelman toteutusta valvomaan ei ole määrätty valvojaa. Tällöin velallisen on itse ja omaaloitteisesti huolehdittava vahvistetun saneerausohjelman toteuttamisesta. Tosiasiassa velal-

lisen tärkein velvollisuus on tehdä maksuohjelman mukaiset suoritukset ohjelman mukaisille velkojille. (Koulu 2007, 278.)

Velallisen vastuulle jäävä ohjelman toteutus pyritään turvaamaan seurannalla. Seurannan järjestäminen ei kuitenkaan ole pakollista. YSL 61.1 §:ssä säädetään vain, että ohjelman seuranta varten voidaan määrätä valvoja. Seuranta tehostaa se, että velallisella on ohjelman toteuttamisen ajan valvojan ja velkojatoimikuntaan nähden tietojenantovelvollisuus. (YSL 61.4 §, Koulu 280.) Valvojan määräämistä on esitettävä jo ohjelmaehdotuksessa, sillä sen jälkeen valvojan määrääminen ei ole mahdollista. Mikäli valvojaa ei määrätä, jää valvonta kunkin velkojan omalle vastuulle. (Koulu 2007, 278.)

Vahvistamispäätöksessä määrätty valvoja raportoi säännöllisin väliajoin velkojille siitä, miten vahvistettua saneerausohjelmaa noudatetaan (YSL 62 §). Valvoja huolehtii sellaisista ohjelman mukaisista toimenpiteistä, joiden suorittaminen ei kuulu asianosaisille. Mikäli velallinen laiminlyö velvollisuutensa eikä noudata ohjelmaa, voi valvoja hakea koko saneerausohjelman raukeamista. (YSL 65 §.) Saneerausohjelman päätyttyä valvojan on toimitettava loppuselonteko asian käsitteille alioikeudelle. Mikäli valvojaa ei ole määrätty, loppuselonteon toimittaa velallinen. (YSL 62.2 §.)

6.6 Ohjelman muuttaminen vahvistamisen jälkeen

Pysyvyyden periaate rajoittaa saneerausohjelmaan tehtäviä muutoksia, sillä saneerausohjelma on tarkoitettu kokonaisratkaisuksi velallisyriksen maksuvaikeuksiin. Vahvistamisen jälkeen ohjelmaa voidaan kuitenkin joutua muuttamaan. (YSL 63 §.) Saneerausohjelman muuttamiselle voi olla useita syitä. Tällaisia syitä ovat esimerkiksi laissa kerrottu oikeudenkäymiskaassa yksilöidyn kirjoitusvirheen, laskuvirheen tai muun niihin rinnastettavan selvän virheen korjaaminen, velan määrän korjaaminen mikäli velka on velan lyhennyksen tai siihen rinnastettavan syyn johdosta merkitty maksuohjelmaan virheellisesti. Saneerausohjelmaa voidaan oikaista, mikäli asiassa saadaan niiden suostumus, joiden asemaan kyseinen asia vaikuttaa ja velkajärjestelyn tai maksuohjelman sisältöä voidaan muuttaa sen velkojan suostumuksella, jonka oikeutta muutos loukkaa. Tämän velkojan suostumusta ei kuitenkaan siinä tapauksessa tarvita, mikäli velkojan saatava on määrältään vähäinen eikä muutos vaikuta velkojan asemaan olennaisesti. (Heiskanen 2010, 54.)

6.7 Vahvistetun saneerausohjelman raukeaminen ja raukeamisen seuraukset

Joissain tilanteissa saneerausohjelma raukeaa ennen saneerausohjelman päättymistä (YSL 65 §). Lakimääräinen raukeamisuhka toimii tehostimena ohjelman toteuttamiselle. Jos velallinen ei noudata ohjelmaa, ohjelman velkajärjestely raukeaa. (Koulu 2007, 288.) Saneerausohjelma

voidaan tuomioistuimen päätöksellä määrätä raukeamaan valvojan tai velkojan vaatimukselta, mikäli ohjelman vahvistamisen jälkeen ilmenee sellaisia seikkoja, jotka olisivat YSL 53 §:n 2 momentin mukaan estäneet ohjelman vahvistamisen, jos olisivat silloin olleet tiedossa tai velallinen on rikkonut ohjelmaa suosiakseen jotain velkojista, eikä rikkomus ole vähäinen tai mikäli jokin muu ohjelmassa määrätty raukeamisperuste täyttyy. (Heiskanen 2010, 56.)

Mikäli saneerausohjelma määrätään raukeamaan, ohjelman voimassaolo lakkaa ja velkojilla on samanlainen oikeus suoritukseen saneerausvelasta, kuin siinä tapauksessa, että ohjelmaa ei olisi vahvistettu. Ohjelman raukeaminen ei vaikuta niiden oikeustoimien pätevyYTEEN, jotka on tehty ohjelman perusteella. (Heiskanen 2010, 56.)

6.8 Saneerausvelallisen jälkikonkurssi ja lisäsuorituksen vaatiminen

Velallisyritys voi joutua uusien velkojen johdosta konkurssiin ohjelman toteutusaikana ja näin usein käykin. Tämä lopputulos odottaa keskimäärin noin joka toista velallisyritystä. Konkursin edellytyksenä on maksukyvyttömyys ja menestyksellinen saneerausmenettely ei estä luokittelemasta velallisyritystä maksukyvyttömäksi. Konkursihakemuksen tekijän ei siis tarvitse osoittaa niin sanottua syvää maksukyvyttömyyttä, kuin mitä saneerausaikainen konkurssi vaatisi. (Koulu 2007, 293.)

Vaatimuksen saneerausohjelmassa määrätyn lisäsuoritusvelvollisuuden täyttämistä voi esittää valvoja tai velkoja. Jollei saneerausohjelmassa toisin määrätä, on hakemus lisäsuoritusvelvollisuuden täyttämistä tehtävä tuomioistuimelle viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun tuomioistuimelle on annettu loppuselonteko. (YSL 63a §.) Jollei loppuselontekoa ole toimitettu velkojalle, on velkojan tehtävä hakemus viimeistään kahden vuoden kuluttua siitä, kun loppuselonteko on toimitettu tuomioistuimelle (Heiskanen 2010, 54).

7 Yrityssaneerausasioiden käsittely ja yrityssaneerausasioiden määrät Suomessa

Yrityssaneerauksia käsitteleviä käräjäoikeuksia on Suomessa 14 kappaletta. Nämä käräjäoikeudet ovat Ahvenanmaan käräjäoikeus, Espoon käräjäoikeus, Etelä-Karjalan käräjäoikeus, Helsingin käräjäoikeus, Keski-Suomen käräjäoikeus, Lapin käräjäoikeus, Oulun käräjäoikeus, Pirkanmaan käräjäoikeus, Pohjanmaan käräjäoikeus, Pohjois-Savon käräjäoikeus, Pohjois-Karjalan käräjäoikeus, Päijät-Hämeen käräjäoikeus, Satakunnan käräjäoikeus sekä Varsinais-Suomen käräjäoikeus. (Oikeuslaitos 2011.)

Yrityssaneerausasioiden vuosittaiset käsittelymäärät ovat muutaman viime vuoden aikana pysyneet melko samoissa lukemissa. Oikeusministeriön tilastojen mukaan vuonna 2010 yritys-

saneerausasioita saapui käräjäoikeuksiin 641 ja vastaavasti vuonna 2011 yrityssaneerausasioita saapui 586. (Edilex 2011.)

Tilastoista selviää, että vuoden 2010 saneerausmenettelyhakemuksista maksuohjelma vahvistettiin 204 tapauksessa. Vahvistettujen maksuohjelmien määrä kaksinkertaistui edellisvuodesta, sillä vuotta aiemmin maksuohjelma vahvistettiin 101 tapauksessa. Mikäli maksuohjelmaa ei käräjäoikeuksissa vahvistettu, tarkoitti se sitä, että hakemusten käsittely oli keskeytynyt yrityssaneerausmenettelyn eri vaiheissa. Yleisimmät keskeyttämisen syyt olivat menettelyn määrääminen lakkaamaan, joka oli syynä 161 tapauksessa ja hakemuksen hylkääminen, joka oli syynä 101 tapauksessa. (Tilastokeskus 2011.)

7.1 Yrityssaneeraukset Espoon käräjäoikeudessa vuosina 2010 ja 2011

Espoon käräjäoikeuden luvut perustuvat käräjäoikeuden omiin tilastomerkintöihin. Käräjäoikeudessa pidetään kirjaa asiaryhmittäin. Vuonna 2010 Espoon käräjäoikeuteen kirjattiin saapuneeksi yhteensä 64 saneerausasiaa. Tilastomerkinnät ovat aikaväliltä 1.1.2010-31.12.2010. Ratkaistuja saneerausasioita oli vuoden 2010 aikana yhteensä 51 kappaletta. Saneerausmenettelyhakemuksista 11 kappaletta hylättiin ja kahdessa tapauksessa saneerausmenettely oli jo ehditty aloittaa, mutta määrättiin myöhemmässä vaiheessa lakkaamaan. Saneerausohjelmia vahvistettiin yhteensä 12 kappaletta. Vuonna 2010 ratkaistiin kaksi saneerausohjelman muuttamista koskevaa asiaa sekä yksi saneerausohjelman raukeaminen.

Vuoden 2011 tilastot ovat ajalta 1.1.-17.11.2011. Kirjattuja saneerausasioita on tähän mennessä ollut yhteensä 55 kappaletta, ja tällä aikavälillä Espoon käräjäoikeudessa on annettu ratkaisu 59 saneerausasiassa. Edellä mainitulla aikavälillä Espoon käräjäoikeudessa on tehty päätös 55 saneeraushakemusta ja saneerausmenettelyä koskevaa päätöstä. Saneerausmenettelyhakemuksia on hylätty yhteensä 13, ja jo aloitettuja saneerausmenettelyitä on määrätty lakkaamaan 12 tapauksessa.

Mikäli tämän hetkinen tahti pysyy samana, Espoon käräjäoikeuteen saapuu vuoden 2012 aikana noin 60 yrityssaneerausasiaa.

7.1.1 Käsittelyajat Espoon käräjäoikeudessa

Vuonna 2010 kaikkien ratkaistujen yrityssaneerausasioiden yhteenlaskettu keskimääräinen käsittelyaika on ollut 5,8 kuukautta, kun vuonna 2011 käsittelyn keskiarvo on 7,5 kuukautta. Ratkaistujen saneerausmenettelyhakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli Espoon käräjäoikeudessa yhteensä 6,2 kuukautta ja kaikkien saneerausasioiden käsittelyaika 5,8 kuukautta.

Vuonna 2010 ratkaistuista saneerausasioista kymmenen kappaletta oli vireillä 9,1-12 kuukautta ja yhteensä vain viisi asiaa oli vireillä yli 12 kuukautta.

Saneerausasioita, jotka päättyivät saneerausohjelman vahvistamiseen, oli vuonna 2010 Espoon käräjäoikeudessa yhteensä 12 kappaletta. Edellä mainittujen keskimääräinen käsittelyaika oli ymmärrettävästi pisin, eli yhteensä 11,2 kuukautta. Vuoden 2011 aikana yhteensä 21 yrityssaneeraushakemusta on päättynyt saneerausohjelmaehdotuksen vahvistamiseen, ja näiden keskimääräinen käsittelyaika on ollut 12,1 kuukautta.

Lyhyimmät käsittelyajat olivat sellaisilla saneerausmenettelyhakemuksilla, jotka on siirretty Espoon käräjäoikeudesta toiseen käräjäoikeuteen käsiteltäväksi. Näiden kolmen tapauksen keskimääräinen käsittelyaika on vuonna 2010 ollut 0,1 kuukautta.

7.1.2 Yrityssaneerausasioiden käsittelijät Espoon KÄO välillä 2010 -2012

Vuonna 2010 päätoimisia insolvenssituomareita oli yhteensä neljä ja puoli. Puolikas johtuu tiimin erään käräjätuomarin osa-aikaisesta eläkkeestä. Käräjäoikeuden tilastoista laskettuna tiimin tuomarit ratkaisivat kukin vuonna 2010 noin 11 saneerausasiaa.

Vuonna 2011 kokopäiväisten insolvenssiasioita käsittelevien käräjätuomareiden määrä pysyi samana kuin 2010, mutta tilastoissa näkyvä saneerausasioiden selkeästi kasvanut määrä on varmasti vaikuttanut käsittelyaikojen pidentymiseen. Tähän mennessä insolvenssitiimin käräjätuomarit ovat ratkaisseet kukin keskimäärin 13 saneerausasiaa.

Vuonna 2012 insolvenssitiimissä on kokopäiväisiä tuomareita tällä hetkellä yhteensä viisi. Yrityssaneerausasioiden määrän uskotaan kasvavan tänäkin vuonna edellisvuosiin verrattuna. Tilastollisesti voi näyttää siltä, etteivät yrityssaneerausasiat määrällisesti muodosta kovinkaan suurta osaa käräjätuomareiden tai käräjäsihteereiden työmäärästä, yrityssaneerausasiat ovat usein kuitenkin huomattavan työläitä, monivaiheisia ja pitkäkestoisia.

8 Opinnäytetyöprosessista

Opinnäytetyöprosessi eteni prosessina johdonmukaisesti ja alustavan aikataulun mukaisesti. Aikatauluun vaikuttivat sekä omani että ohjaavan tuomarini käräjätuomari Nurmen aikataulut. Opinnäytetyöprosessi aloitettiin marraskuussa 2011 ja päättyi toukokuussa 2012.

Opinnäytetyön käytännöllinen osa eli työpareille suunnattu ohjeistus on käyty useaan otteeseen läpi eri kokoonpanoissa. Insolvenssihteereitä on pyydetty käyttämään ohjeita tukeaan tehdessään yrityssaneerausasioihin sisältyviä työtehtäviä. Insolvenssitiimin sihteereiden anta-

ma palaute ja kehitysehdotuksen on otettu huomioon ja ohjeita on muokattu toiveiden mukaan. Ohjeiden laatiminen yhdessä käräjätuomari Nurmen kanssa on sujunut hyvin. Olen koonnut ohjeisiin käräjäoikeuden sihteereiden käytännön ja käräjätuomari Nurmi on pääasiassa tarkastellut menettelyvaiheiden lainmukaisuutta. Tällä työmenetelmällä olemme saaneet koottua kattavat ja ajantasaiset ohjeet yrityssaneerausasioiden käsittelyyn.

Oikeusministeriön 26. - 27.4.2012 järjestämä koulutus oli hyvä tilaisuus kartoittaa maanlaajuisesti yrityssaneerausasioiden käsittelyyn liittyviä ongelmakohtia. Koulutukseen osallistui kansliahenkilökuntaa eri puolelta Suomea. Osallistujien kanssa käydyn keskustelun perusteella eri käräjäoikeuksien ja työparien toimintatavoissa oli huomattavia eroja. Useat osallistujista kertoivat kokevansa yrityssaneerausasiat asiaryhmänä melko haastavaksi. Saatu palaute vahvisti käsitystämme ajantasaisen ohjeistuksen tarpeellisuudesta. Koulutuksessa ilmi tulleiden seikkojen perusteella pystyimme myös muokkaamaan laatimaamme ohjeistusta.

Espoon käräjäoikeuden henkilökunnalle suunnatut ohjeet ovat olleet testikäytössä jo usean kuukauden ajan. Ohjeista saatu palaute on osoittanut, että ohjeet on koettu hyödyllisiksi uusia työntekijöitä perehdyttäessä. Uusien työntekijöiden koulutus pohjautuu yrityssaneerausasioiden osalta laadittuun ohjeistukseen. Näin toimimalla toimintatapojen yhtenäisyys pystytään turvaamaan jatkossa. Yrityssaneerausasioiden käsittelyn pituudesta seuraa usein tilanne, jossa sihteeri vaihtuu kesken prosessin. Ohjeiden avulla tilalle tullut sihteeri pääsee nopeasti selville siitä, mitä asiassa on aikaisemmin tehty ja missä vaiheessa käsittely on. Yhtenäiset työtavat ja käytännöt helpottavat myös tilanteita, joissa sihteeri työskentelee usean käräjätuomarin kanssa. Näin ollen ohjeet myös nopeuttavat yrityssaneerausasioiden käsittelyä Espoon käräjäoikeudessa, sillä toisistaan poikkeavat työtavat hidastavat aina prosessin johtuen epäyhtenäisistä käytännöistä.

Yrityssaneerausasioissa asianosaiset ovat usein aktiivisesti yhteydessä käräjäoikeuteen. Ohjeiden avulla asiakaspalvelun tasoa on pystytty parantamaan, sillä ohjeet tukevat myös uudet työntekijät pystyvät selvittämään asiakkaille prosessin eri vaiheita ja etenemistä. Näin toimimalla Espoon käräjäoikeus pystyy varmistumaan siitä, että asiakkaat saavat samanlaista informaatiota kaikilta saneerausasioita käsitteleviltä sihteereiltä. Näin ollen ohjeet yhtenäistävät työtapoja sekä kirjallisessa menettelyssä että pääosin puhelimitse ja sähköpostitse annettavassa asiakaspalvelussa.

Ohjeiden laatiminen yhteistyössä käräjätuomari Mirja-Leena Nurmen kanssa sujui hyvin. Nurmi on kommentoinut opinnäytetyötä sekä ohjeiden laatimisprosessia. Nurmen kertoman mukaan yhteistyö sujui todella hyvin. Nurmen mukaan tuomarin kannalta katsottuna oli välttämätöntä, että yrityssaneerausasioihin hyvin paneutunut käräjäsihteeri teki pohjatyön yksityiskohtaisiin ohjeisiin, koska tuomarin työhön ei kuulu asiakirjojen laatiminen, asiakirjaliiken-

teestä huolehtiminen eikä erilaisten merkintöjen tekeminen. Prosessi sujui hyvin, sillä kummankin osaaminen saatiin yhdistettyä ja molemmilla oli yhteinen näkemys menettelystä sekä työn jakaantumisesta eri menettelijöiden kesken. Ohjeet valmistuivat aikataulussa ja etenemistä saatiin kontrolloitua omassa käräjäoikeudessa järjestetyillä sihteeripalavereilla sekä valtakunnallisessa koulutustilaisuudessa.

Opinnäytetyöstä saatu palaute on ollut positiivista. Espoon käräjäoikeuden laamanni Olli Saunanoja on pyynnöstä kommentoinut opinnäytetyötä ja kertonut kokevansa opinnäytetyön tavoitteensa täyttäväksi ja hyödylliseksi. Saunanoja on kommentoinut opinnäytetyön teoreettista osaa huolelliseksi ja yksityiskohtaiseksi kuvaukseksi yrityssaneerausten tarkoituksesta ja käräjäoikeusmenettelystä. Opinnäytetyö on Saunanojan mukaan hyödyllinen työväline käräjäoikeuden käräjäsihteereille ja tuomareille erityisesti siinä vaiheessa, kun he aloittavat näiden asioiden käsittelyn. Teoreettinen osa opinnäytetyöstä sisältää Saunanojan mukaan yksityiskohtaisen prosessikuvauksen yrityssaneerausasian etenemisestä asian vireille tulosta lähtien. Ohjeiden avulla voidaan yhtenäistää käräjäoikeuden eri käsittelijöiden toimintatapoja sekä varmistaa, että menettelyn aikana rekistereihin ja asiankäsittelyjärjestelmiin tehtävät merkinnät tulevat tehdyiksi ja että tieto käräjäoikeudesta kulkee asiaan osallisille oikeaan aikaan ja oikeassa muodossa.

Ohjeet eivät ole saavuttaneet lopullista muotoaan. Ohjeistusta tullaan muokkaamaan ja täydentämään ajan kuluessa. Ohjeet tullaan pitämään ajantasaisina eikä päivitysten väliin jätetä liian pitkiä välejä. Ohjeet ovat avoinna kritiikille ja kehitysehdotuksille ja niitä tullaan muokkaamaan käyttäjien toiveiden mukaan. Ohjeita täydennetään Espoon käräjäoikeudessa olemassa olevilla ohjeistuksilla ja työn alla olevilla ohjeilla. Espoon käräjäoikeuden arkistohoitajan kanssa on sovittu kehitteillä olevan yrityssaneerausasioiden arkistointiohjeen liittämisestä ohjeistukseen. Tällä tavalla ohjeistus kattaa koko prosessin yrityssaneeraushakemuksen vireille tulosta arkistointiin.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Koulu, R. 2007. Uudistettu yrityssaneeraus, saneerausmenettely vuoden 2007 uudistuksen jälkeen. Helsinki: WSOYpro.

Koskelo, P. 1994. Yrityssaneeraus. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.

Virallislähteet

HE 152/2006: Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain ja takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 23 §:n muuttamisesta

LaVM 22/2006: Lakivaliokunnan mietintö Hallituksen esityksestä Eduskunnalle laeiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain ja takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Sähköiset lähteet

Edilex. 2011. Konkurssit ja velkajärjestelyt kasvussa. Viitattu 31.10.2011.. <http://www.edilex.fi/uutiset/29104.html>

Edilex 2011.Tilastoja vuoden 2010 velkajärjestelyistä, yrityssaneerauksista ja konkurseista. Viitattu 31.10.2011. <http://www.edilex.fi/uutiset/28687.html>

Eduskunta. 1998. Valtiopäiväasiakirjat. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Viitattu 30.1.2012. <http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=HE+68/1998&base=erhe&palvelin=www.eduskunta.fi&f=WP>

Konkurssiasiamies. Konkurssiasiaien neuvottelukunta. Suositus 16. 2007. Viitattu 9.1.2012. <http://www.konkurssiasiamies.fi/uploads/3x3m8w97l.pdf>

Konkurssiasiamies. Yrityssaneerausasioista kysyttyä. 2008. Viitattu 5.1.2012. <http://www.konkurssiasiamies.fi/40998.htm>

Oikeuslaitos. 2011. Yrityssaneerausasiat. Viitattu 31.10.2011. <http://www.oikeus.fi/10691.htm>

Suomen Asianajajaliitto. 2011. Asianajaja Markku Savolainen. Yrityssaneeraus. Viitattu 31.10.2011.

http://www.asianajajat.fi/asianajotoiminta/tarvitsetko_asianajajan/varallisuus/yrityssaneeraus

Tilastokeskus. 2011. Vuoden 2010 aikana loppuun käsitellyt yrityssaneerausasiat. Viitattu 31.10.2011. http://tilastokeskus.fi/til/ysan/2010/ysan_2010_2011-06-29_tie_001_fi.html

Yrityssaneerausyhdistys ry. Yrityssaneeraus pähkinänkuoressa. 2006. Viitattu 5.1.2012. <http://www.yrityssaneerausyhdistys.fi/info.html>

Julkaisemattomat lähteet

Heiskanen, J. 2010. Yrityssaneerauskäsikirja. Helsingin käräjäoikeus. Viitattu 2.11.2011

Liitteet

Liite 1: Espoon käräjäoikeuden yrityssaneerausohjeet työpareille	40
--	----

Liite 1: Espoon käräjäoikeuden yrityssaneerausohjeet työpäreille

ESPOON KÄRÄJÄOIKEUDEN YRITYSSANEERAUSOHJEET TYÖPAREILLE

Nämä ohjeet on tarkoitettu yrityssaneerausasioita käsitteleville työpäreille sekä käräjäoikeuden kirjaamossa työskenteleville henkilöille. Näiden ohjeiden lisäksi ja rinnalla tulee noudattaa Tuomas-ohjeita, Virallisen lehden sähköisen järjestelmän ohjeita sekä kuulutusrekisterin ohjeita.

Katriina Tammilehto
Mirja-Leena Nurmi

Päivitetty 30.4.2012

SISÄLLYSLUETTELO

1. Yrityssaneeraushakemuksen alkukäsittely ja jakaminen

- 1.1. Toimivalta ja kiireellisyys
- 1.2. Alkutoimenpiteet yleiskansliassa
 - 1.2.1. Tarkistukset ja ilmoitukset
 - 1.2.2. Tuomas
 - 1.2.3. Mikotus
- 1.3. Tiimivastaava
- 1.4. Käräjäsihteeri

2. Väliaikaiset kiellot

- 2.1. Menettely
- 2.2. Päätösasiakirja ja maksu
- 2.3. Tuomas
- 2.4. Mikotus
- 2.5. Kuulutus ja ilmoitukset

3. Saneeraushakemuksen käsittely

- 3.1. Täydennyttäminen
- 3.2. Lausumat velkojilta
- 3.3. Velkojien lausumat
- 3.4. Suullinen käsittely
- 3.5. Yhteis- ja puoltohakemuksen käsittely

4. Saneerausmenettelyn aloittaminen

- 4.1. Ratkaisuilmoitus
- 4.2. Päätös
- 4.3. Tuomas
- 4.4. Ilmoitus saneerausmenettelyn aloittamisesta
- 4.5. Sihteerin toimet päätöksen antamispäivänä ja sen jälkeen
- 4.6. Ilmoitukset, kun hakemus hylätään

5. Saneerausohjelman käsittely

- 5.1. Välipäätös (väitteet ja lausumat)
- 5.2. Selvittäjän väiteluettelo saapuu
- 5.3. Velkojien lausumat saapuvat
- 5.4. Päätös väitteiden ja lausumien johdosta sekä velkojien jakaminen ryhmiin äänestystä varten
- 5.5. Äänestyslausumat ja selvitys saapuvat

6. Maksuohjelman vahvistaminen

6.1. Päätös

6.1. Ilmoitus saneerausmenettelyn lakkaamisesta

6.3. Tuomas

6.4. Toimenpiteet antopäivänä ja sen jälkeen

1. Yrityssaneeraushakemuksen (3110) alkukäsittely ja jakaminen

1.1. Toimivalta ja kiireellisyys

Yrityssaneerausasioissa toimivaltainen tuomioistuin on se, jonka tuomiopiirissä yrityksen hallintoa pääasiallisesti hoidetaan (hallinnon hoitamispaikka ei ole välttämättä sama kuin kaupparekisteriin merkitty kotipaikka).

Tytäryhtiön saneerausasia käsitellään emoyhtiön toimipaikassa. Vahvistetun ohjelman oikaisemista, muuttamista tai raukeamista koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jossa saneerausmenettely oli vireillä.

OK 10 luvun 22 §:n nojalla voidaan tehdä siirto toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

Kaikki käräjäoikeudet eivät kuitenkaan käsittele yrityssaneerausasioita. Etelä-Suomessa saneerausasioita käsittelevät Helsingin ja Espoon käräjäoikeudet. Espoon käräjäoikeuden tuomiopiiriin saneerausasioissa kuuluvat Espoon, Tuusulan ja Vantaan käräjäoikeus. Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvat Helsingin ja Itä-Uudenmaan käräjäoikeus.

Lisäksi saneerausasioita käsitellään: Ahvenanmaan, Etelä-Karjalan, Keski-Suomen, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuksissa.

Lain mukaan yrityssaneerausasia on käsiteltävä joutuisasti. Hakemus on pyrittävä saamaan tuomarin käsittelyyn samana päivänä kun se on saapunut. Sen vuoksi myös kirjaamis- ym. toimenpiteet on tehtävä heti hakemuksen saavuttua ja toimitettava hakemus on toimitettava nopeasti eteenpäin.

1.2. Alkutoimenpiteet yleiskansliassa

1.2.1. Tarkistukset ja ilmoitukset

Kanslia tarkistaa konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä (RTJ : Hämeenlinnassa sijaitseva Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämä valtakunnallinen konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteri), onko yrityksellä vireillä konkurssihakemuksia. Mikäli on, kanslian on heti ilmoitettava konkurssituomioistuimelle saneeraushakemuksesta ja pyydettyä konkurssiasian siirtämistä saneeraus- ja yrityssaneerausmenettelyyn. Kanslia tekee kirjaukset mahdollisesta konkurssihakemuksesta saneeraus- ja yrityssaneerausmenettelyyn.

Konkurssituomioistuuja ovat luonnollisen henkilön kotipaikka ja yhteisön osalta sen hallintopaikka. Espoon käräjäoikeuden kannalta tällaisia konkurssituomioistuuja voivat olla Tuusulan ja Vantaan käräjäoikeus.

1.2.2. Tuomaskirjaukset

Alkukirjaus tehdään yleiskansliassa Tuomas-ohjeiden mukaisesti: hakijayritys kirjataan kahden kertaan (hakija 05 ja velallinen 50). Tiedoista kirjataan nimi, asianosaisasema, henkilölaji, y-tunnus, yrityksen kotipaikka sekä katuosoite.

Jos lopullisen päätöksen jälkeen tehdään ratkaisu selvittäjän palkkiosta, kirjataan ratkaisu alkuperäisen yrityssaneerauksen osaratkaisuksi. Jos on jo siirtynyt passiiviin, avataan uusi asia, jonka menettelytavaksi laitetaan HS ja nimekkeeksi 3190 Muu.

1.2.3. Mikotus (= konkurssi- ja yrityssaneerausasioissa tehtävä konekielinen ilmoitus konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteriin)

Kanslia mikottaa saapuneen hakemuksen samana päivänä kun hakemus on saapunut. Lain mukaan rekisteriin merkitään 1) tuomioistuin, yhteystiedot, dnro, vireilletulopäivä, 2) velallisen nykyinen ja aikaisemmat nimet tai toiminimet, kotipaikka sekä velallisen yhteystiedot ja henkilö- tai y-tunnus. Lisäksi merkitään 3) saneeraushakemuksen tekijä ja yhteystiedot.

Alkukirjauksen ja mikotuksen jälkeen asia toimitetaan tiimivastaavalle.

1.3. Tiimivastaava

Tiimivastaava katsoo hakemuksen läpi ja tarkistaa, onko asiassa erityistä kiireellisyysperustetta.

Tiimivastaava jakaa hakemuksen jakolistan mukaan seuraavana vuorossa olevalle käräjätuomarille, joka on paikalla. Mikäli yrityksellä on vireillä konkurssihakemus, jaetaan saneeraushakemus samalle tuomarille.

Tiimivastaava vie hakemuksen kärjäsihteerille.

1.4. Kärjäsihteeri

Kärjäsihteeri tarkistaa, että alkukirjaus on tehty oikein.

Käräjäsihteeri ilmoittaa hakemuksen vireille tulosta yrityssaneerausasetuksen 3a §:n mukaan konkurssituomioistuimelle (eli siinä tapauksessa, ettei konkurssia ole vireillä, ks. kanslian toimenpiteet).

Hakemus laitetaan yrityssaneerauksille tarkoitettuihin kirkkaan vihreisiin kansiin ja toimitetaan käräjätuomarille.

Mikäli asiaan liittyy konkurssihakemus, merkataan siitä tieto Tuomakseen. Yleensä tämä vaihe on tehty jo kansliassa, mutta sihteerin on hyvä tarkistaa asia. Konkurssihakemus voi myös tulla vasta tässä vaiheessa tai myöhemminkin.

Asiantiedot > Yrityssaneerausasian lisätiedot > ruksi kohtaan Konkurssihakemus vireillä.

Ennen ratkaisujen tekemistä tulee asia hyväksyä tiedoksi annettavaksi Tuomaksen puolella.

Kun Yrityssaneerausasia hyväksytään, tulee mahdollinen yritykseen liittyvä konkurssihakemus siirtää Tuomaksen puolelta tilaan 55 Keskeytyksessä. Siirron syyksi tulee kirjoittaa "yrityssaneeraus vireillä".

2. Väliaikaiset kiellot

2.1. Menettely

Kun saneerausmenettely aloitetaan, tulee lain mukaan voimaan tiettyjä kieltoja. Nämä kiellot voidaan määrätä olemaan voimassa jo ennen menettelyn aloittamista väliaikaisina, jos hakija tai velallinen sitä pyytää ja tällaisen väliaikaisen kiellon määrittämiselle on tarvetta. Kyseen tulee maksu- ja vakuudenasettamiskielto, perintäkielto sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kielto (17, 19, 21 ja 22 §:t).

Mikäli asiassa on pyydetty väliaikaista kieltoa, käräjätuomari harkitsee ensinnäkin, onko pyyntöä syytä täydennyttää ja toiseksi voidaanko kiellot myöntää kuulematta velkojia.

Yleensä suurimpia velkojia on syytä kuulla lyhyellä määräajalla. Tässä kannattaa käyttää puhelinta, telefaksia tai sähköpostia.

2.2. Päätösasiakirja ja maksu

Väliaikaisista kielloista tehdään päätös yleiselle ratkaisun asiakirjalle (480). Päätös on osaratkaisu ratkaisukoodilla 03 hyväksytty kokonaan tai osittain taikka hylätty koodilla 04.

Jos pyyntö joltain osin hylätään, päätöksestä on muutoksenhakuoikeus (ei muutoksenhakuoikeutta, jos kiello määrätään pyynnön mukaisesti).

Tällöin ratkaisun antamisesta on hyvä ilmoittaa asiaan osallisille etukäteen. Jos päätöksestä valitetaan, valitusasiakirjat on viipymättä toimitettava HO:lle.

Väliaikaisesta kiellosta peritään maksu heti, kun lasku virallisen lehden kuulutuksesta saapuu hallinnosta. Maksu peritään tässä vaiheessa, jottei se myöhemmässä vaiheessa pääse unohtumaan. Maksun perimisessä käytetään koodia 7130 Kuulutus hakemusasia ja perittävän summan näkee laskusta. Maksu peritään velalliselta.

2.3. Tuomas

Väliaikainen kiello merkitään samalla tavalla myös Tuomaksen puolelle > Asiantiedot > Yritys-saneerausasian lisätiedot ja Väliaikaiset kiellot -kohtaan.

2.4. Mikotus

Väliaikaisesta kiellosta lisätään heti samana päivä tieto Mikon Huomautukset -kenttään esimerkiksi ” Väliaikainen kiello annettu 7.10.11. YSL 19 § ja 21 §”.

Päätös mikotetaan päätöksen tekohetkellä.

2.5. Kuulutus ja ilmoitukset

Väliaikaisesta kiellosta tehdään kuulutus Viralliseen lehteen ja siitä ilmoitetaan patentti- ja rekisterihallitukseen kaupparekisteriin merkitsemistä varten. Ilmoituksen voi toimittaa patentti- ja rekisterihallitukseen esimerkiksi sähköpostin liitteenä osoitteeseen kirjaamo@prh.fi

Jos kiello koskee vain tiettyä velkojaa, kiellosta ei liene tarpeen julkaista kuulutusta (kielletty esim. vain tietyn vuokrasopimuksen purkaminen).

Mikäli kiello sisältää YSL 21 §:n mukaiset kiellot, tulee päätöksestä laittaa heti tieto velallisen kotipaikan ja kiinteistöjen sijaitsemispaikan ulosottovirastoon joko sähköpostin liitteenä tai faksilla. Ulosottoviranomaiselle tulee myös toimittaa virallinen jäljennös.

Jos väliaikainen kiello lakkaa muuten kuin menettelyn alkamisen vuoksi (eli käytännössä kun saneeraushakemus hylätään) on väliaikaisen kiellon lakkaamisesta julkaistava kuulutus ja tehtävä vastaavat ilmoituksen kuin sen määrittämisestä.

Päätöksestä ilmoitetaan heti sähköpostilla tai faksilla hakijalle ja lähetetään virallinen jäljennös hakijan ilmoittamaan prosessiosoitteeseen. Mikäli asiassa on kuultu velkojia, tulee päätös väliaikaisen kiellon määrittämisestä laittaa näille velkojille tiedoksi esimerkiksi telekopiona tai sähköpostitse. Muussa tapauksessa väliaikaisesta kiellosta voi tiedottaa lausumapyyntöjen yhteydessä.

Väliaikaisen kiellon hylkäämistilanteessa on huolehdittava, että hakija saa tietää ratkaisusta ja muutoksenhakuoikeudesta. Tällaisessa tilanteessa on hyvä laittaa osapuolille ilmoitus ratkaisun tai muuten varmistua, että päätös ja muutoksenhakuohjeet tulevat ajoissa tietoon.

3. Saneeraushakemuksen käsittely

3.1. Täydennyttäminen

Käräjätuomari katsoo, onko toimitettu hakemus sellainen, että hakijan pitää sitä vielä täydentää vai voiko hakemuksen laittaa jo velkojille lausuttavaksi.

Mikäli hakemusta tulee täydennyttää (OK 5:5:n nojalla), laatii käräjätuomari yksilöidyn täydennyspyynnön lyhyehköllä määräajalla. Lain esitöiden mukaan hakemuksen täydennyttämisen määräaika voi olla vain joitakin päiviä. Käytännössä joudutaan kuitenkin antamaan aikaa 1-2 viikkoa, koska esim. tilintarkastajan selvityksen saaminen voi kestää pidemmän ajan. Käräjäsiihteerii toimittaa täydennyspyynnön hakijalle.

3.2. Lausumat velkojilta

Kun hakemukseen on kaikki liitteet ja täydennykset toimitettu, seuraava vaihe on pyytää saaviansa suuruuden perusteella merkittävänä pidettäviltä velkojilta lausumat (voidaan pyytää muiltakin velkojilta, joita käräjäoikeus katsoo tarpeelliseksi kuulla: tällaisena voidaan joskus pitää esim. verohallintoa). Huomiota on syytä kiinnittää eri velkojaryhmien kuulemiseen. Esim. suurimmilta vakuusvelkojilta on syytä pyytää lausunto. Yleensä 3-5 velkojaa riittää.

Hakemuksessa on liitteenä velkojaluettelo, jossa on ilmoitettu velkojat sekä velkojien yhteystiedot. Käräjätuomari käräjäsiihteerille ne velkojat, joilta pyydetään hakemuksesta lausumaa.

Käräjäsiihteerii lisää ne velkojat, joilta lausumaa pyydetään Tuomakseen asianosaisiksi. Velkojat ovat henkilölajiltaan juridisia ja asianosaisasemaksi merkitään "Muu". Velkojien osoitteet otetaan hakijan ilmoittamasta velkojaluettelosta.

Verottaja ja tietyt rahoitus- ja vakuutuslaitokset ovat ilmoittaneet yhteystietonsa näissä asioissa: niitä käytetään, vaikka hakija olisi ilmoittanut jonkun muun osoitteen. Jos asiasta on epätietoisuutta, velkojaan kannattaa ottaa yhteyttä ja kysyä, kenelle mahdollisesti suuressa velkojaorganisaatiossa lausumapyyntö osoitetaan.

Sihteeri luo lausumapyynnön velkojille. Lausumapyynnön pohjana käytetään asiakirjaa 370 "Yleinen tiedoksianto". Asiakirjan otsikoksi vaihdetaan Lausumapyyntö ja vastaanottajiksi valitaan kirjatut velkojat. Lausumapyynnön sisältö otetaan Fraasipankista. Esimerkiksi Fraasipankki > YRITYSSANEERAUKSET > Lausumapyyntö ja muokataan merkityt kohdat.

Velkojille annetaan aikaa lausua 2-3 viikkoa tilanteesta riippuen.

Tuomaksen puolelle, Tiedoksiannot -kenttään tulee käydä täyttämässä lausumien määräpäivät, jos käytetään pohjaa, joka ei automaattisesti lisää määräpäiviä.

Lausumapyynnön liitteeksi kopioidaan käräjäoikeudelle toimitettu hakemus liitteineen sekä mahdolliset täydennyspyynnöt täydennyksineen.

Lausumapyynnot toimitetaan kirjeitse, tilanteesta riippuen joko 1.lk tai 2.lk postissa. Yrityssaneerausasioiden kiireellisyydestä johtuen muina kuin loma-aikoina (jolloin saatetaan joutua käyttämään pidempiä määräaikoja) on hyvä käyttää 1.luokan kirjekuoria.

YSL 81 §:n mukaan kaikki laissa tarkoitetut tiedoksiannot saadaan toimittaa postitse tai sähköistä välinettä käyttäen ellei todisteellista tiedoksiantotapaa pidetä jossain erikoistilanteessa tarpeellisena.

3.3. Velkojien lausumat

Kun velkojan lausuma saapuu, käräjäsihteeri merkitsee lausuman saapuneeksi Tuomaksen Tiedoksiannot -kenttään. Lausuman toimittaneiden velkojien asema vaihdetaan Tuomaksen puolella 45 -> 30. Samalla käräjäsihteeri päivittää velkojien prosessiosoitteet vastaamaan lausumissa ilmoitettuja osoitetietoja.

Mikäli velkojan toimittama lausuma sisältää esteväitteitä, olisi lausuma hyvä viedä tuomarin nähtäväksi mahdollisimman pian.

Kun määräpäivä lausumien toimittamiselle on mennyt, kärjäsihteeri vie saapuneet lausumat kärjätuomarille, joka päättää jatkokäsittelystä.

Jos hakemusta ei ole vastustettu eikä muutakaan estettä ole, menettely aloitetaan. Samoin menettely voidaan aloittaa, jos vastustaminen on täysin perusteetonta (ei sisällä mitään järkevää esteperustetta).

Jos hakemusta on vastustettu, on yleensä syytä varata hakijalle tilaisuus antaa kirjallinen lausuma velkojien lausuman johdosta.

Toinen vaihtoehto on viedä asia istuntoon (aina jos joku asianosainen on sitä pyytänyt tai jos kärjäoikeus pitää sitä asian selvittämisen kannalta tarpeellisena). Tarvittaessa voidaan lisäksi pyytää kirjallinen lausuma ennen istuntoa.

Hakemusta ei voi hylätä antamatta hakijalle tilaisuutta lausua esteväitteistä joko kirjallisesti tai suullisesti istunnossa. Kaikki lausumat on aina toimitettava heti vastapuolelle siitä riippumatta miten asiankäsittely etenee.

3.4. Suullinen käsittely

Mikäli asia viedään suulliseen käsittelyyn:

Istuntopäivä sovitaan hakijan ja esteväitteen tehneen velkojan kanssa.

Hakijalle hakemusasian kutsu (255)

Lausuneille velkojille kutsu hakemusasian istuntoon (260)

Lausumatta jättäneille velkojille lähetetään käsittelyilmoitus.

Luodaan uusi asiakirja asiakirjapohjalle 005 Yleinen asiakirjapohja.

Otsikoksi muutetaan "Käsittelyilmoitus"

Fraasipankista > YRITYSSANEERAUS > Käsittelyilmoitus ja

täytetään tyhjät kohdat.

Mikäli asiassa on myös konkurssihakemus, voi konkurssiasian käsitellä samassa istunnossa, jos se on tarkoituksenmukaista:

Konkurssiasia tulee ennen kutsujen tekoa siirtää Tuomaksen puolella ratkaistavana -tilaan. Selitykseksi voi kirjoittaa "Konkurssiasian istunto"

Hakijalle hakemusasian kutsu (255)

Velalliselle kutsu konkurssiasiasia (250)

3.5. Yhteis- ja puoltohakemuksen käsittely

Yhteishakemuksella tarkoitetaan hakemusta, jossa hakijoina on velallinen ja vähintään kaksi velkojaa, joiden yhteenlasketut saatavat edustavat vähintään viidennestä velallisen tunnetuista veloista ja jotka eivät ole takaisin saannista konkurssipesään annetun lain (758/1991) 3 §:ssä tarkoitettuja velallisen läheisiä.

Puoltohakemuksessa edellä tarkoitetut velkojat eivät ole hakijoina, mutta ilmoittavat puoltavansa hakemusta. Puolto on annettava ennen velkojien lausumalle laittamista.

Huom! Hakemus ei siis ole puoltohakemus, vaikka hakija toimittaisikin myöhemmin menettelyn aikana "puoltoja" joiltakin velkojiltaan tai jos velkojat lausumissaan puoltavat hakemusta. Tuomari päättää epäselvässä tilanteessa, onko kyseessä puoltohakemus.

Saneerausmenettely voidaan aloittaa muita velkojia kuulematta.

Tuomioistuimen harkinnan mukaan muitakin velkojia voidaan kuulla.

Hakemuksen liitteeksi ei tarvita tilintarkastajan lausuntoa eikä saneeraussuunnitelmaa. Tarvitaan selvitys puoltaneiden velkojien saatavista ja läheissuhteista.

Ennen mikotusta lisätään:

Tuomas - Asian tiedot - Yrityssaneerausasian lisätiedot - ruksi kohtaan Saneerauksen hakija - Puollettu

4. Saneerausmenettelyn aloittaminen

4.1. Ratkaisuilmoitus

Menettelyn aloittamisesta saa valittaa. Ratkaisuilmoituksen lähettämisen tarpeellisuudesta (OK 8:11) päättää kärjätuomari (esim. onko tarpeen jos puoltohakemus).

Selvittäjän on joka tapauksessa toimitettava päätös viipymättä tiedoksi velkojille.

4.2. Päätös

Sihteri luo konseptin. Otetaan yleinen asiakirjapohja (tai yleinen ratkaisun asiakirjapohja) > Fraasipankki > YRITYSSANEERAUS > Menettelyn aloittaminen.

Alkuun "Selostus asiasta" kohta: lyhyesti hakemus, keneltä on pyydetty lausumaa ja mitä velkojat ovat lausuneet.

Määrätään selvittäjä.

Velkojatoimikunta voidaan asettaa hakijan, selvittäjän tai velkojan vaatimuksesta, jollei sitä ole pidettävä tarpeettomana. Velkojatoimikuntaan tarvitaan vähintään kolme jäsentä.

Asetetaan seuraavat määräpäivät:

- 1) velkojien vaatimukset (= saatavat): noin 1 kuukausi päätöksen antamisesta
- 2) selvitys velallisen taloudellisesta tilasta: noin 2 kuukautta päätöksen antamisesta
- 3) ehdotus saneerausohjelmaksi: noin 4 kuukautta päätöksen antamisesta

Päätökseen on lisäksi merkittävä:

- kellonaika
- miten velallisen oikeutta määrätä omaisuudestaan on rajoitettu (on fraaseissa)

Käräjäsihteeri ottaa päätökselle numeron käyttäen ratkaisukoodia 20 Menettelyn aloittaminen. Aloittamispäätös on osaratkaisu, johon merkitään kellonaika.

4.3. Tuomas

Käräjäsihteeri lisää määräpäivät vaatimusten ilmoittamiselle sekä saneerausohjelmaehdotuksen toimittamiselle: Tuomas > Käsittelymerkinnät > Yrityssaneerausasian määrääjat.

Nämä määräpäivät täytyy muistaa aina kuitata määräpäivän mentyä umpeen

Käräjäsihteeri lisää Tuomaksen puolelle asianosaisiin selvittäjän. Selvittäjän asema on 60 Selvittäjä ja henkilölaji juridinen.

Lisätään tieto selvittäjästä myös Asiantiedot > Yrityssaneerausasian lisätiedot > ruksi laatikkoon Selvittäjä määrätty.

4.4. Ilmoitus saneerausmenettelyn alkamisesta

Päätösasiakirja lisäksi asiassa laaditaan ilmoitus saneerausmenettelyn alkamisesta (asiakirja 660). Ilmoitus täytetään päätöksen sisällön mukaisesti. Tämä asiakirja vastaa sisällöltään Viralliseen lehteen laadittavaa kuulutusta.

Ilmoituksen jakelusta poistetaan ulosottoviranomainen, käräjäoikeus sekä patentti- ja rekisterihallitus ja tilalle laitetaan selvittäjä, jolle annetaan aloittamispäätöksessä tehtäväksi toimittaa po. ilmoitukset.

Sihteeri allekirjoittaa ilmoituksen.

4.5. Sihteerin toimet päätöksen antamispäivänä ja sen jälkeen

- vie päätöksen nähtäväksi käräjäoikeuden kansliaan
- mikottaa päätöksen siihen kirjattuna kellonaikana.
- julkaisee tiedot aloittamisesta julkaisurekisterissä. <http://julkaisu.om.fi> (julkaisurekisteriin oma ohje)
- laittaa aloittamisesta kuulutuksen Viralliseen lehteen www.virallinenlehti.fi
- faksaa tai välittää sähköpostitse päätöksen ja ilmoituksen määrätylle selvittäjälle
- faksaa tai välittää päätöksen hakijalle / velalliselle
- faksaa tai välittää päätöksen lausuman antaneille velkojille
- tieto konkurssituomioistuimelle (3a) ?

Seuraavat tehtävä annetaan yleensä selvittäjälle:

- patentti- ja rekisterihallitukselle ilmoittaminen kaupparekisteriä varten
- velallisen kotipaikan ja kiinteistöjen sijaitsemispaikkakunnan ulosottoviranomaisille ilmoittaminen
- tiedoksianto velalliselle, velkojille, takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille
- jos velallisen palveluksessa on vähintään 50 henkilöä, ilmoitus TE-keskukselle (tästä kannattaa panna huomautus päätökseen selvittäjää varten)

HUOM: Jos selvittäjää ei määrätä, tuomioistuimella on laajempi ilmoitusvelvollisuus, tällaisessa harvinaisessa tapauksessa tuomari katsoo ilmoitusten tarpeen (YSA 8 §)

Käräjäsihteerin tulee kopioida yrityssaneeraushakemus liitteineen ja postittaa 1.lk se saman päivän aikana selvittäjälle. Asiakirjat voi toimittaa myös faksaamalla tai sähköpostin liitteenä.

Päätös on lainvoimainen 7 päivän päästä sen antamisesta.

Jos valitetaan, on toimitettava valitusasiakirjat viipymättä (odottamatta 30 päivää) HO:lle (YSL 96).

Lähetetään lainvoimainen jäljennös selvittäjälle sekä hakijalle. Hakijalta peritään maksu (528 euroa vuoden 2011 mukaan, riippuen ratkaisuvaiheesta). Mikäli saneerausmenettelyä ei aloiteta, peritään 117 euroa (koodi riippuen ratkaisuvaiheesta).

Tämän jälkeen juttu menee hyllyyn odottamaan saneerausohjelmaehdotuksen toimittamisen määräpäivää.

Kun Virallinen lehti saapuu, tiimivastaava toimittaa sen osaston sihteerille. Virallinen lehti säilytetään muiden asiakirjojen joukossa. Kyseistä lehteä tarvitaan, kun saneerausohjelma vahvistetaan.

4.6. Ilmoitukset kun hakemus hylätään

Jos käräjäoikeus hylkää hakemuksen, on päätös mikotettava päätöksen antohetkellä. Lisäksi on julkaistava kuulutus ja tehtävä ilmoitus patentti- ja rekisterihallitukselle, jos on määrätty väliaikaiskiellot. Huom: kysymys ei ole saneerausmenettely lakkaamisesta, koska sitä ei ole aloitettukaan. Mikäli asiassa on määrätty väliaikaisia kieltoja, tulee päätökseen merkitä kelloaika. Päätös on toimitettava ulosottoviranomaisille, mikäli asiassa on määrätty 21 §:n mukainen kiello.

5. Saneerausohjelmaehdotuksen käsittely

5.1. Välipäätös (väitteet ja lausumat)

Saneerausohjelmaehdotuksen saavuttua käräjäoikeuteen vie kärjäsihteerin ohjelmaehdotuksen kärjätuomarille. Kärjätuomarin tehtyä ohjelmaehdotuksen esitarkastuksen ja todettuaan sen lain mukaiseksi, kärjäsihteerin tekee asiassa välipäätöksen, jonka tuomari allekirjoittaa.

Välipäätös tehdään yleiselle asiakirjapohjalle 005.

Otsikoksi VÄLIPÄÄTÖS.

Välipäätös on osaratkaisu, joka tehdään koodilla 03 hyväksytty kokonaan tai osittain.

Osapuolia muutetaan päätösasiakirjaan siten, että hakija muutetaan saneerausvelalliseksi. Saneerausvelallisen alle lisätään Selvittäjä ja tämän yhteystiedot.

Asia vaihdetaan yrityssaneeraushakemuksesta >

”Yrityssaneerausasia / ohjelmaehdotuksen käsittelyn aloittaminen”

Lisätään Fraasipankista > YRITYSSANEERAUS > Välipäätös ja täydennetään.

Välipäätös sisältää kolme määräaika:

Ohjelmaehdotuksessa tarkoitettuja saatavia koskevat väitteet:

- määräpäivä 3 viikkoa päätöksestä
- 2) Selvittäjän laatima väiteluettelo: 4 viikkoa päätöksestä
- 3) Velkojen lausumien määräpäivä: 6 viikkoa päätöksestä

Välipäätöksen määräpäivistä kaksi (vaatimusten ja lausumien määräpäivät) lisätään Tuomakseen > Käsittelymerkinnät > Yrityssaneerausasian määräajat. Tässä vaiheessa tulee muistaa viimeistään kuitata edelliset päivämäärät!

Välipäätös mikotetaan ja faksataan tai lähetetään sähköpostin liitteenä selvittäjälle. Virallisen jäljennöksen voi laittaa postitse 2.lk.

Mikäli asiaan osalliset toimittavat väitteitä käräjäoikeudelle, tulee ne toimittaa mahdollisimman nopeasti määrätylle selvittäjälle.

5.2. Selvittäjän väiteluettelo saapuu

Käräjäsihteerin tulee katsoa, että väiteluettelo saapuu määräajassa. Väiteluettelon voi viedä käräjätuomarin katsottavaksi sen saavuttua käräjäoikeuteen. Sitten odotellaan vielä lausumien saapumista.

5.3. Velkojen lausumat saapuvat

Saapuneet lausumat viedään käräjätuomarille.

Tarvittaessa tuomari pyytää selvittäjältä lausuman väitteiden ja lausumien johdosta. Selvittäjältä pyydetään tarvittaessa myös oikaistu ohjelmaehdotus. Näistä menettelyn vaiheista on syytä neuvotella/sopia selvittäjän kanssa puhelimitse. Yleensä oikaistusta ehdotuksesta ei pyydetä uusia lausumia vaan ohjelmaehdotus viedään äänestykseen.

5.4. Päätös väitteiden ja lausumien johdosta sekä velkojen jakamisesta ryhmiin äänestystä varten

Seuraavassa vaiheessa tehdään päätös väitteiden ja lausumien johdosta. Väitteet koskevat saatavia ja lausumat ohjelmaehdotusta. Tuomarin on harkittava, onko väitteistä pyydettävä lausuma selvittäjältä + muu kirjallinen valmistelu. Voidaan antaa väitteistä erillinen ratkaisu (YSL 47 §) ja antaa YSL 75 §:n mukainen osoitus erillisoikeudenkäyntiin.

Tässä vaiheessa on tarkoituksenmukaista pyytää selvittäjää samalla lausuttamaan palkkio- ja kuluvaatimuksensa asiaan osallisilla.

Päätös tehdään yleiselle asiakirjalle 005

Otsikoksi PÄÄTÖS

Päätös on osaratkaisu ratkaisukoodilla 03 hyväksytty kokonaan tai osittain

Osapuolia muokataan asiakirjaan Välipäätöksen tavoin siten, että hakija muuttuu saneerausvelalliseksi ja tämän alle lisätään selvittäjä yhteystietoineen

Asia vaihdetaan saneerausohjelmahakemuksesta: ”Päätös väitteiden ja lausumien johdosta sekä velkojien jakamisesta ryhmiin äänestystä varten yrityksen saneerausmenettelyssä”

Fraasipankista valitaan YRITYSSANEERAUS > PÄÄTÖS ryhmiin jakamisesta

Täytetään tyhjät kohdat selvittäjän toimittaman ohjelmaehdotuksen mukaisesti.

Päätöksessä asetetaan kolme määräpäivää:

1) Äänestyslausumat: kuukauden kuluttua päätöksen antamisesta

2) Äänestyselvytykset: 6 viikon kuluttua päätöksen antamisesta

3) Maksuohjelman vahvistaminen / hylkääminen:

noin 2 viikon kuluttua äänestyselvitykselle annetusta määräpäivästä.

HUOM: Päätökseen voi loppuun laittaa ratkaisuilmoituksesta

muutoksenhakuohjeet, koska tämä päätös on samalla ilmoitus ratkaisun antamisesta.

Äänestyslausumien määräpäivä sekä vahvistamisen / vahvistamatta jättämisen määräpäivä kirjataan Tuomakseen. Käsittelymerkinnät > Yrityssaneerausasian määrääjat.

Päätös mikotetaan ja toimitetaan selvittäjälle faksitse tai sähköpostin liitteenä.

Virallisen jäljennöksen voi toimittaa postitse 2.lk myöhemmin.

5.5. Äänestyslausumat ja -selvitys saapuvat

Saapuneet äänestyslausumat kirjataan Tuomaksen puolelle Yleiseen asian vaiheeseen otsikolla Äänestyslausumat. Jokainen saapunut äänestyslausuma kirjataan ylös sekä päivämäärä, milloin äänestyslausuma on saapunut.

Ensimmäisen yllä mainitun määräpäivän mentyä kärjäsihteeri toimittaa saapuneet äänestyslausumat selvittäjälle joko telekopiona tai sähköpostin liitteenä. Äänestyslausumat tulee toimittaa selvittäjälle mahdollisimman nopeasti. Asia jää odottamaan äänestyselvityksen saapumista.

Selvittäjän laatima äänestys selvitys saapuu, käräjäsihteeri vie äänestys selvityksen ja kaikki jutun asiakirjat käräjätuomarille, joka tekee ratkaisun ohjelman vahvistamisesta tai vahvistamatta jättämisestä etukäteen ilmoitettuna päivänä.

6. Maksuohjelman vahvistaminen

6.1. Päätös

Päätös on lopullinen ratkaisukoodilla 21 Saneerausohjelma vahvistettu

Päätökseen merkitään kellonaika. Tässä vaiheessa tulee muistaa, että ratkaisuvaihe koskee koko menettelyä, eli jos asia on jossain vaiheessa ollut suullisessa käsittelyssä, merkitään se ratkaisuvaiheeseen.

Järjestelmä avaa itse ikkunan Asiantiedot > Yrityssaneeraus asian lisätiedot

Kohdassa Ratkaisun selitteet, painetaan oikealla olevasta tähdestä.

Valitaan tapauskohtaisesti oikea ratkaisun selite, Lisää ja Tallenna.

Päätös saneerausohjelman vahvistamisesta tehdään yleiselle asiakirjalle 005.

Otsikoksi PÄÄTÖS.

Osapuolia muokataan edellisten saneeraus päätösten tavoin siten, että hakija muuttuu saneerausvelalliseksi ja tämän alle lisätään selvittäjä yhteystietoineen.

Asia vaihdetaan saneerausohjelmahakemuksesta:

saneerausohjelman vahvistaminen.

Fraasipankista valitaan YRITYSSANEERAUS > Yrityssaneerausohjelman vahvistaminen.

Fraasipohjaa muokataan kyseistä saneerausmenettelyä vastaavaksi.

6.2. Ilmoitus saneerausmenettelyn lakkaamisesta

Tehdään ilmoitus saneerausmenettelyn lakkaamisesta yleisimmälle asiakirjapohjalle 004

Otetaan fraasipankista YRITYSSANEERAUS > Ilmoitus saneerausmenettelyn lakkaamisesta

Täytetään tyhjät kohdat tapauskohtaisesti.

Sihteeri allekirjoittaa ilmoituksen.

6.3. Tuomas

Tuomaksen puolelle kuitataan vahvistamisen päivämäärä
Käsittelymerkinnät > Yrityssaneerausasian määräajat

6.3. Toimenpiteet antopäivänä ja sen jälkeen

Päätös mikotetaan ja toimitetaan päätös selvittäjälle. Päätös viedään nähtäville
käräjäoikeuden kansliaan.

Ilmoitus menettelyn lakkaamisesta toimitetaan selvittäjälle sekä samansisältöisenä
sähköisesti Viralliseen lehteen (www.virallinenlehti.fi)

Seitsemän päivän päästä päätöksen tultua lainvoimaiseksi:

virallinen jäljennös selvittäjälle

virallinen jäljennös hakijalle